No. 1903 Zaterdag 3 Juli 1920. 37ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

WENSCHELIJKHEIDSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1920.

(*Vervolg*).

Onderstaande staat geeft een overzicht van de wijze, waarop het Bestuur zich voorstelt de uitgaven te verdeelen.

	1920	1921	1922
Aankoop van terreinen voor woningbouw en weidegronden en omheining van die terreinen, zoomede verplaatsingskosten van pachters van gouvernementsgronden:			
Benedenwindsche eilanden:			
Uitgaven door het gouvernement te doen	f 75 000,—	f 25 000,—	f —
Maatregelen in het belang van de irrigatie, als graven van putten, maken van vergaarbakken, aanschaffen van windmolens, enz enz:			
Benedenwindsche eilanden:			
Uitgaven door het gouvernement te doen	10 000,—	10 000,—	—
Voorschotten te verleenen aan particulieren	80 000,—	50 000,—	20 000,—
Maatregelen ter verbetering van de veeteelt:			
Benedenwindsche eilanden:			
Uitgaven door het gouvernement te doen	—	6 000,—	—
Voorschotten te verleenen aan particulieren	5 000,—	25 000,—	20 000,—
Bovenwindsche eilanden:			
Uitgaven dopr het gouvernement te doen	3 000,—	3 000,—	—
Voorschotten te verleenen aan particulieren	3 000,—	3 000,—	—
Verdere maatregelen in het belang van cultures, als: cocos-, katoen- aloë-, oranje-, limoencultuur, enz.:			
Benedenwindsche eilanden:			
Voorschotten te verleenen aan particulieren	50 000,—	70 000,—	—
Bovenwindsche eilanden:			
Voorschotten te verleenen aan particulieren	10 000,—	20 000,—	—
Maatregelen ter verbetering van het zoutbedrijf:			
Bovenwindsche eilanden:			
Uitgaven door het gouvernement te doen	—	30 000,—	—
Voorschotten te verleenen aan particulieren	55 000,—	—	—
	f 291 000,—	f 242 000,—	f 40 000,—

2o *sub e* (onderartikel 119*bis*). Op St. Eustatius bestaat er groote behoefte aan een ziekenhuis, waarin onvermogende zieken kunnen worden verpleegd. Getracht zal worden op genoemd eiland een gebouw te huur te krijgen, dat voor ziekenhuis kan worden ingericht.

De jaarlijks terugkeerende uitgaven voor deze uitgaven worden geschat op f 1,100; te weten:

huur van een huis	f	200
toelage van een verpleegster	f	200
idem van een bediende	f	100
andere uitgaven	f	600
		f 1,100

Wanneer het Bestuur er niet in mocht slagen een geschikt gebouw voor het doel te huren, dan zal een gebouw daarvoor moeten worden aangekocht of gebouwd. Aangezien nog niet kan worden vastgesteld, hoeveel een of ander eventueel zal moeten kosten, kan hiervoor thans geen krediet worden aangevraagd.

Bij de vaste uitgaven zullen nog moeten komen, die voor het inrichten van het gebouw en de aanschaffing van bedden, beddegoed, meubilair, keukengerei, enz.

Ook deze uitgaven kunnen niet worden geraamd, aangezien zij afhankelijk zijn van de grootte en indeeling van het in gebruik te nemen gebouw.

2o. *sub. f.* (onderartikel 122*bis*) Naar aanleiding van een bij ondergeteekende ingekomen verzoekschrift van eenige vroedvrouwen, strekkende om haar voor den ouden dag een pensioen of onderstand te verzekeren, doet hij hierbij het voorstel om in de begrooting een post op te nemen, waaruit de aan gewezen vroedvrouwen te verleenen onderstand kan worden gekweten.

Het ligt in de bedoeling dezen onderstand eerst dan toe te kennen, wanneer uit een onderzoek van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst gebleken is, dat de vroedvrouw, die daarvoor in aanmerking wenscht te komen, werkelijk niet in staat is om door arbeid of anderszins in haar levensonderhoud te voorzien en ook alleen aan diegenen van de vroedvrouwen, die in het bezit zijn van eene akte van bevoegdheid.

Het bedrag van den toe te kennen onderstand zal voor elk afzonderlijk geval moeten worden vastgesteld.

2o. *sub g.* (onderartikel 122*ter*). De zusters-verpleegsters van de krankzinnige en melaatsche gouvernementspatiënten wijden zich aan de ziekenverpleging voor haar leven.

Hoe hoog men ook deze groote toewijding moge waardeeren, toch meent ondergeteekende, dat het, uit een humanitair- en utiliteitsoogpunt beschouwd, zoowel in 't belang der zusters zelven als in dat der verpleeging zou zijn, wanneer zij van tijd tot tijd in de gelegenheid werden gesteld om in Nederland weer nieuwe krachten te gaan verzamelen en de meer moderne eischen der ziekenverpleging te leeren kennen, die daarbij slechts kan winnen. Waar het toestaan van verlof een zaak is, welke het inwendige bestuur der religieuze Congregatie raakt, kan het Koloniaal Bestuur niet veel meer doen, dan zijn wensch te kennen geven en middelen aanbieden om de uitvoering van dien wensch mogelijk te maken. Het aantal drie is genomen, omdat de zusters voor het krankzinnigen- en leprozengesticht uit het St. Elizabeth's gasthuis betrokken worden met welke zusters de verpleegsters der krankzinnigen en melaatschen een communiteit van te zamen 60 religieuzen vormen. Al deze zusters kunnen door hare Overste, naar gelang der behoefte, belast worden met de verpleging van krankzinnigen of melaatschen. Het zou daarom niet aangaan alleen de zusters der beide eerstgenoemde inrichtingen in aanmerking te laten komen voor het verlof, doch moet de groote gemeente, waaruit zij geregeld betrokken worden, daarbij noodzakelijk worden opgenomen. Bovendien verlieze men niet uit het oog, dat de zusters van het St. Elizabeth's gasthuis, ofschoon in eigen inrichting werkende, toch ook de onvermogende gouvernementspatiënten — en die zijn verre in de meerderheid — verplegen, dus in zekere zin het gouvernement dienen. (*)

Het ligt in de bedoeling, als algemeene regel, geen verpleegsters in aanmerking te laten komen voor verlof, tenzij na minstens 10jarigen arbeid in de kolonie. Het bestuur der Congregatie heeft toegezegd bij eventueele afkeuring in Nederland van een met verlof zijnde zuster, een nieuwe kracht naar de kolonie te zullen zenden in de plaats van de in Nederland achtergehoudene.

2o. *sub h.* (onderartikel 139*bis*). In de Paardenbaai op Aruba moet eenig baggerwerk worden verricht om schepen van iets grooteren diepgang te veroorloven langs den stijger te gaan liggen of deze althans dichter te naderen. Om de zandafzetting aan den mond van het Lagoen eenigszins te beteugelen, zal een dam moeten worden gemaakt om den stroom die bij regens uit den mond van dien waterloop komt, af te leiden. Vooralsnog kan met deze werken worden volstaan. In de naaste toekomst zal misschien een tweede steiger, die dan tot in diep water zou moeten reiken, noodzakelijk blijken.

Ofschoon bij deze wenschelijkheidsbegrooting geen gelden daarvoor worden aangevraagd, acht ondergeteekende het niet ondienstig reeds thans aan den Kolonialen Raad mede te deelen, dat ook voor St. Martin baggerwerk in de Groote Baai noodig geoordeeld wordt, tot het verkrijgen van een ankerplaats voor eenige grootere schoeners achter den zandrug. Een voorstel daartoe zal echter pas worden gedaan na bestudeering van het rapport, dat door den ingenieur Langemijer omtrent de mogelijkheden van havenaanleg in de Groote Baai is uitgebracht.

Het totaal der kredieten, welke bij deze wenschelijkheidsbegrooting voor 1920 worden aangevraagd, bedraagt f 640,580 waarvan f 547,080 bestemd is voor de Benedenwindsche eilanden en f 93,500 voor de Bovenwindsche eilanden.

Bovendien wordt de goedkeuring van den Kolonialen Raad verzocht voor belangrijke uitgaven voor de economische opheffing der kolonie, in 1921 en 1922 te doen. (Zie staat, voorkomende aan het hoofd van dit artikel.)

Willemstad, den 10n. Juni 1920.

De Gouverneur van Curaçao,

O. L. HELFRICH.

(*) Op 1 Juni 1920 waren in het Gasthuis aanwezig 8 eerste klasse, 12 tweede klasse, 4 derde klasse, 6 vierde klasse en 125 onvermogenden.

De Paus en de Volkerenbond.

Fr. Xavier Bonne, de gezant van Oekraine bij den H. Stoel, heeft namens zijn regeering tot Z. H. den Paus het verzoek gericht, de Oekrainiërs tegen de imperialistische strevingen van het Poolsche gouvernement in bescherming te nemen. Het onderhavig verzoekschrift bevat behalve een breedvóerig overzicht betreffende de historische ontwikkeling van het bijna 40 millioen zielen tellend Oekrainische volk, hetwelk in de vorige eeuw steeds nauwer aansluiting bij de Kath. Kerk gezocht heeft, ook de verklaring, dat de hoop omtrent een nieuwen opbloei van den Kath. Godsdienst in het door de Oekrainiërs bewoonde grondgebied van het vroegere Zuid.—Rusland (als gevolg van de heb— en heerschzuchtige strevingen der Poolsche chauvinisten) de bodem dreigt in geslagen te worden. De Poolsche annexionisten, aldus geeft het aan Z. H. den Paus gericht vertoog o. m. verder te lezen, richten hun aanvallen vooral op de Kath. geestelijken van den Oosterschen ritus, omdat deze laatsten steeds de krachtigste verdedigers en bevorderaars van de Oekrainsche cultuur en vrijheids-aspiraties geweest zijn. Voorts bevat bedoeld request (ter rechtvaardiging van het beroep op Z. H. den Paus om bescherming tegen de vervolgingen, welke de Oekrainiers van de Polen te verduren hebben,) de beschuldiging, dat de Poolsche soldaten in de door hen bezette stukken grondgebied van Oekraine zich aan moord, brandstichting en andere misdaden schuldig maken.

Een inwilliging der aanspraken, welke de Poolsche annexionisten maken op de door Polen vóór 1772 in Rusland beheerschte landstreken, zal. aan dit rijk niet alleen een oppervlakte geven, welke tweemaal zoo groot is als Frankrijk en de „Europeesche evenwichts"-idee nog meer naar het verleden terugdringen, maar zij zal, zooals uit de „recente" mededeelingen van het te 's Hage gevestigd Oekrainsch persbureau en uit het voorgemelde door de Oekrainsche regeering tot Z. H. den Paus gericht smeekschrift af te leiden is, eveneens: eerstens opnieuw in het Oosten van Europa een oorlogsvuurhaard aanleggen. En tweedens aan de Kath. Kerk groote schade berokkenen. Deze beide gevolgen van de strevingen der Poolsche imperialisten strekken tot onwraakbaar bewijsmateriaal voor de waarheid van het oordeel: Wanneer de vaders van den volkerenbond niet den schijn op zich willen laden, dat zij noch met een gunstige gezindheid ten opzichte van de Kath. Kerk, noch met een ernstige streving naar het herstel van den vrede en de welvaart in Europa bezield zijn, dan behooren zij den Paus onder de leden van hun bond op te nemen.

Men zal de redelijkheid van dit oordeel moeten beamen bij het overwegen van de geenszins uitgesloten mogelijkheid, dat de Engelsche en Fransche gouvernementen uit vrees anders de mahomedaansche bewoners hunner in Azië en Afrika gelegen kolonien en protectoraten tegen zich in het harnas te jagen, over korter of langer tijd den sultan van Turkije stem in het kapittel van den volkerenbond geven zullen. En zulks in weerwil van de rol welke door den zieken man van den Bosphorus in het wereldoorlog-drama gespeeld is.

Omtrent die rol heeft de Engelsche minister Lloyd George in een onlangs aan de deputatie der in Engelsch-Indië gevestigde muzelmannen verleende audiëntie een boekje opengedaan hetwelk o. m. de volgende beschuldigingen inhoudt: „Hoewel „wij zeer dikwijls voor Turkije gevochten hebben, heeft het Turksche „gouvernement op het oogenblik, „dat wij in den verschrikkelijksten „strijd gewikkeld waren, welke door „Engeland, of eenig ander land ooit „gestreden is, ons den oorlog ver„verklaard, en op verraderlijke wij„ze naar het leven gestaan. Door „ons, die Turkije altijd ter zijde „gestaan hebben, den vrijen door„tocht door de zeeëngten te belet

„ten, hebben zijn bestuurders den „oorlog met minstens twee jaar verlengd."

Het goed recht der veronderstelling, dat de „zieke man", in weerwil van den last, schade en ellende, welke hij gedurende den oorlog aan Engeland en diens bondgenooten berokkend heeft, de hoop op toelating tot den volkerenbond niet voor goed te laten varen, blijkt duidelijk uit de volgende verklaringen, welke Lloyd George in het ten overstaan van de voorgemelde Britisch-Indische muzelmannen over hem gevelde requisitoir vastgelegd heeft: „De Turk zal de wereldlijke „macht behouden in de Turksche „landen Daarvan willen wij hem „niet berooven."

Uit die beide verklaringen valt de gevolgtrekking te maken, dat, wanneer Lloyd George, in tegenstelling met zijn aan Ali Mahomed en de andere leden dier deputatie te beluisteren gegeven getuigenis, niet terecht verdacht wil worden, van met twee verschillende maten te meten, bij met bekwamen spoed op toelating van den Paus als lid van den volkeren bondsraad aan te dringen.

In overeenstemming met het streven van Leo XIII en Pius X z.g., om het uitbreken van den wereldoorlog naar het best vermogen te beletten, heeft n. l. Paus Benedictus, zooals ook door prof Hans Reichel en verscheidene andere Protestantsche propagandisten van den wereldvrede en den volkerenbond onomwonden verklaard is, al 't mogelijke gedaan, om den oorlogsgruwel te verzachten, en den werelvrede te herstellen. Ter bereiking van dit tweevoudig doel heeft Z. H. de Paus gedurende den oorlog herhaalde malen krachtig geprotesteerd tegen de Duitsche bezetting van België, tegen het deporteeren van Belgen naar Duitschland, tegen den onbeperkten duikbootenoorlog, alsmede tegen de luchtbombardementen, welke de in het noorden van Italië gelegen, niet voor oorlogsdoeleinden gebezigde steden en dorpen van de zijde der Oostenrijksche vliegeniers te verduren gehad hebben. Voorts heeft Z. H. de Paus de door den oorlog in het noorden van Italië, in België, in het noorden van Frankrijk en Polen, Lithauen, Armenië, Oekranië en op het Balkan-Schiereiland veroorzaakte ellende door middel van belangrijke geldelijke giften trachten te lenigen. Bovendien heeft Christus' Stedehouder bereids vanaf den eersten dag van Italië's deelname aan den wereldoorlog het bij het Vaticaan behoorend Santa Marta-hospitaal voor het opnemen van in den strijd gewonde soldaten laten inrichten, en zich beijverd, dat die ongelukkigen ook elders in Italië een zorgvuldige verpleging deelachtig werden. Wijders heeft de H. Vader zich ten tijde van den oorlog ten zeerste verdienstelijk gemaakt door het beïnvloeden der oorlogvoerende mogendheden om gewonde, of voor den militairen dienst ongeschikt geworden krijgsgevangenen te veroorloven naar hun huisgezinnen en familie-leden terug te keeren, of zich in Zwitserland te vestigen, alsmede door het stichten van informatiebureau's voor het opsporen van z.g. „vermiste" soldaten.

Tot de door Z. H. den Paus gedurende den oorlog beweldadigde slachtoffers behoorden niet alleen Katholieken, maar ook in Polen, Lithauwen, Oekranië, op het Balkan schier-eiland en in Klein-Azië woonachtige Schismatieken en Joden, alsmede Mohammedanen. Tot onwraakbaar bewijsmateriaal voor de waarheid van dit oordeel zal tot in de lengte der dagen het standbeeld strekken, hetwelk als gevolg van het initiatief der Turksche pers eerlang te Constantinopel voor Paus Benedictus opgericht zal worden. Tot degenen, die de uitvoering van dat oprichtingsplan mogelijk gemaakt hebben, behooren de sultan, die daarvoor 500 Turksche ponden geschonken heeft, alsmede alle tot zijn huis behoorende prinsen, de khedive van Egypte, de presidenten der Armeensche, Derbezaansche en Giorgisansche republieken, de patriarchen der Schismatieke kerkgenootschappen, de te Constantinopel wonende opperrabbijn, en de daar gevestigde directies der bankinstellingen, spoortram- en electriciteits-maatschappijen.

Het te Constantinopel voor Paus Benedictus op te richten standbeeld verlevendigt echter niet alleen tot in de lengte der dagen de herinnering aan den door Hem met behulp van Mgr. Dolci, den Apostolischen Delegaat te Constantinopel, wijlen Mgr. Pompili en van Bisschoppen, priesters en religieuzen in het Zuid-Oosten van Europa en Klein-Azië gedurende den wereldoorlog verrichten charitatieven arbeid, maar het is eveneens een onwraakbare getuigenis voor de door den protestantschen prof. Hans Reichel in het te Olmütz verscheinend tijdschrift „Der Völkerbund" op den kandelaar geplaatste waarheid: „In „tegenstelling met de meeste imperialistisch-gezinde geleerden, met „het, inplaats van menschheids-klassen-belangen nastrevend socialisme en bolsjewisme, alsmede met „het protestantisme heeft de Kath. „Kerk de banier van supranatio„naal wereldburgerschap gedurende „den geheelen oorlog steeds moedig „ontplooit."

In verband met de voormelde tusschen Polen en Oekranië heerschende strubbelingen valt uit die getuigenis van prof. Reichel de gevolgtrekking te maken, welke identiek is met de verleden jaar door den eveneens protestantschen prof. Walter Schücking in de Berner conferentie geuite verklaring: „Het zou „van groote practische beteekenis „zijn, indien de Paus een plaats in „den Volkerenbond aangewezen werd."

Rsbd.

SCHEIDING VAN KERK EN STAAT.

I.

In de reeds meermalen besproken zitting van den Kol. Raad van 8 Mei bracht de Heer H. STATIUS MULLER deze kwestie als volgt ter sprake:

„Een ander middel om ook tot verdere bezuinigingen te geraken is de financieele scheiding van Kerk en Staat.

Dit denkbeeld is door den heer RUTGERS, leider van de Anti-Revolutionaire Partij in de Staten Generaal in 's lands Vergaderzaal op 24 October 1919 ingeleid. Bij de rede die hij bij die gelegenheid uitsprak, heeft hij o.m. het volgende gezegd: „De instandhouding van den eeredienst uit vrijwillige bijdragen van hen, die tot de kerk behooren is bovendien een eisch, die op zoo ondubbelzinnige wijze in de H. Schrift staat geschreven als welk ander gebod ook," en verder: „Wanneer door de Overheid onrecht wordt aangedaan, is dit niet gelegen in onthouding van financieelen steun, maar is het *verleenen* daarvan."

Het denkbeeld van den Heer RUTGERS vond instemming bij andere leden van verschillende richting. Zij ook hebben een warm pleidooi gehouden om te komen tot den door den Heer RUTGERS gewenschten toestand, zij 't ook op andere gronden en motieven.

De Minister van Financien heeft bij die gelegenheid het denkbeeld van den Heer Rutgers gunstig onthaal geschonken.

Men mag dus wel aannemen dat in beginsel de Nederlandsche Regeering niet afkeerig is van het idée van scheiding.

Het oogenblik voor de Kolonie om tot een dergelijke scheiding te komen is gunstig. Immers op dit oogenblik zijn er twee Predikantsplaatsen vacant, een bij de Protestantsche en een bij de Portugeesch-Israelitische gemeente.

In de *Memorie van Antwoord* is gezegd, dat indien wij hier tot een scheiding overgingen, dit zou zijn een vooruitloopen op hetgeen in het Moederland zou worden gedaan. Ik kan deze uiting niet wel begrijpen, waar reeds op ander gebied de Kolonie het Moederland is voorgegaan nl. op dat van hygienische wetgeving. De met verlof zijnde directeur van den openbare Gezondheidsdienst Dr. Waterman heeft in de West-Indische Gids van November 1919 in zijn artikel over de geneeskundige organisatie in de Kolonie Curaçao geschreven: „Men vroeg in de kolonie, waarom in veel door het Moederland niet het voorbeeld werd gegeven. Inderdaad is dan thans ook het moederland in hygienisch wetgevend opzicht ten achter bij het kleine Curaçao en bedriegt schrijver dezes zich niet, dan zal in de naaste toekomst de wetgever in Nederland rekening hebben te houden met hetgeen in de kolonie werd tot stand gebracht."

Waar eenmaal de Kolonie in een ander opzicht van Nederland baanbreker is, geloof ik, dat er alle aanleiding bestaat, om ook ten opzichte van de scheiding het Moederland tot voorbeeld te strekken, te meer waar het hier gaat om verlichting van druk te verkrijgen en zoodoende een compensatie te vinden voor de schatten, die de Openbare Gezondheidsdienst thans verslindt.

In ieder geval wil ik het Bestuur in overweging geven, om bij het openvallen van ambten van godsdienstleeraars deze niet aan te vullen, ter voorkoming, dat door eene benoeming in vasten dienst daarop een vordering zou kunnen worden gegrond tot compensatie."......

Hierop antwoordde Mr. CH. DE LA TRY ELLIS.

Mijnheer de Voorzitter. Enkele woorden naar aanleiding van het door het geachte lid Muller gesprokene betreffende de scheiding van Kerk en Staat. Deze zaak is hier ter sprake gekomen, omdat en nadat in Holland de aandacht hierop gevestigd is. En dan zou ik met allen eerbied voor een ouderen collega, er op willen wijzen, dat het nu voorbarig is daarover te beraadslagen. Laten wij bedaard afwachten wat de Commissie tot Grondwetsherziening voorstelt, of de Regeering het overneemt en wat de Kamer er van maakt, dan pas wordt het voor deze kolonie tijd om er over te gaan spreken. De geachte spreker zegt, dat wij met den Openbaren Gezondheidsdienst het Rijk vóór waren. Dat is ook zoo, maar hier is het anders gesteld. Want de scheiding van Kerk en Saat is wel is waar geen nieuwe questie, veel is er in den loop der eeuwen over gesproken en geschreven, maar als men de litteratuur naslaat, zal men zien, dat het begrip scheiding van Kerk en Staat niet eens vaststaat. Er zijn er, die een subsidieering der onderscheidene kerkgenootschagpen zeer goed vereenigbaar achter met een scheiding van Kerk en Staat. Aangezien het geachte lid Muller echter de zaak wil beschouwen los van de beweging in ket Moederland, zou ik het volgende willen zeggen. Het feit, dat de Kerk door haren zedelijken invloed arbeidt aan een doel, dat nauw met het staatsdoel samenhangt, is m. i. voldoende om haar uit de openbare kas te steunen. Verschillende Vereenigingen ontvanvangen ondersteuning; waarom zou de Kerk moeten zijn uitgesloten?

Het geachte lid Muller beziet de zaak ook van het standpunt van de bezuiniging. Ik wil ook meewerken om te bezuinigen overal waar dit mogelijk is, maar men moet rekening houden met historische feiten, met toestanden zooals zij zich in den loop der tijden ontwikkeld hebben; en dan moet men bij het bezuinigen zorgen niemand te kort te doen."

Hierop repliceerde de Heer H. STATUIS MULLER als volgt:

„Naar aanleiding van hetgeen ik naar voren heb gebracht om te komen tot de financieele scheiding van Kerk en Staat, heeft de Heer ELLIS o. m. gezegd, dat het hier geheel anders is dan in andere landen.

Volkomen waar. M. de V. Laat ons dan ook anders handelen dan in andere landen en niet het Moederland slaafs navolgen.

Vermoedelijk zal de reden waarom men aandringt om het moederland te laten voorgaan hierin gelegen zijn, dat aan de Kerkelijke Genootschappen compensaties zullen worden uitgekeerd. Mij is geen enkel voorschrift bekend op grond, waarvan men voor de Kolonie een compensatie zou kunnen gronden.

Zeer zeker is zoodanig voorschrift niet in ons Regeerings Reglement nedergelegd."—

Waarop de Heer ELLIS aldus repliceerde:

Het geachte lid MULLER zegt, dat ik sprekende over de scheiding van Kerk en Staat, zou gezegd hebben, dat het hier anders is dan in andere landen.

Als ik mij niet bedrieg, heb ik die uitdrukking niet gebezigd.

Ik meen gezegd te hebben: „*hier* is het anders gesteld," en bedoelde daarmede, dat men den Openbaren Gezondheidsdienst niet met de scheiding van Kerk en Staat kon vergelijken. Maar ik geef toe, dat de uitdrukking voor twee- of meerderlei uitlegging vatbaar is. De oorzaak van het misverstand ligt aan mijn kant. Het geachte lid MULLER wijst er terecht op, dat ons Reg. Regl. in afwijking van de Nederlandsche Grondwet den onderscheidene Kerkgenootschappen geen geldelijke uitkeering waarborgt.

Maar ik heb mij ook niet op de Constitutie beroepen, maar op historischen feiten, op toestanden zooals zij zich in den loop der tijden hebben ontwikkeld. In aansluiting bij wat ik in eersten termijn in het midden heb gebracht, zou ik willen zeggen, dat indien men den heilzamen invloed van den godsdienst op de bevolking erkent, zooals velen doen van verschillende gezindten, het ook in het algemeen belang wenschelijk is, dat de staat de kerkelijke Gemeenten in haar behoeften helpt voorzien. Maar ik zal niet langer bij dit onderwerp stilstaan, de geheele bespreking is, zooals ik reeds verklaard heb m. i. prematuur.

Op den keerweg.

Men kent het beruchte woord van Bismarck, toen hij stond op het hoogtepunt zijner macht en geheel Europa hem naar de oogen keek: „Wij gaan niet naar Cannossa." De Kulturkampff was toen met hevigheid ingeluid; aan de katholieke Kerk had de veelvermogende rijkskanselier den oorlog verklaard; de betrekkingen met Rome waren afgebroken. De man, die in drie oorlogen had gezegevierd en in de binnenlandsche staatkunde met schier onbeperkte macht optred, meende, dat van een buigen voor. — of zelfs van een toenadering tot den Paus voor hem geen sprake kon of mocht zijn. Hij zou niet naar Canossa gaan, noch behoeven te gaan, als weleer Hendrik IV. De overwinning op Rome stond, naar zijn inzicht en waan, bij voorbaat vast. En hij slingerde het trotsche woord als een uitdaging de gansche katholieke wereld in het aangezicht.

Het bekwam hem slecht. Er waren niet eens zoo heel veel jaren noodig, om hem de overtuiging bij te brengen, dat hij zich had vergist. En het pleit in elk geval voor hem, dat hij ook den moed vond, dit vrijwel openlijk en onomwonden uit te spreken. De Kulturkampff bleek een mislukking, de Duitsche regeering zag zich gedwongen de eene „concessie" na de andere tedoen, d.w.z. stuk voor stuk hare onrechtvaardige wetgeving af te breken; en telkens sterker deed zich voor Bismarck de noodzakelijkheid gevoelen, wel naar Canossa te gaan, en de zoo moedwillig en roekeloos verbroken betrekkingen met den H. Stoel te herstellen. In den Paus — de rijkskanselier verklaarde het later zelf, sprekende over Leo XIII — had hij, Bismarck zijn meester gevonden.

Ook Frankrijk is in latere jaren het tooneel geworden van de kerkvervolging, en ook heeft de regeering gemeend den strijd tegen Rome met goed gevolg te kunnen aanbinden. Door allerlei wetten en maatregelen, te veel om op te sommen, werden de rechten der Kerk aangetast, de katholieken gekrenkt in hun dierbaarste belangen. En tegen den H. Stoel werd daarbij opgetreden met een sans-gêne, dat wel moest leiden tot het verbreken van alle betrekkingen. De anti-clericalen genoten er in.

Het was hun spel, dat werd gespeeld. En niet minder dan Bismarck achtten zij zich zeker van de overwinning. Wat had Frankrijk van het Pausdom te vreezen? Was het niet ontbloot van alle machtsmiddelen? Scheen het niet, of liever: stond het niet vast voor gansch de anti-clericale bent, dat de rol van het Vaticaan was afgespeeld en het met snelle schreden zijn ondergang tegemoet ging?

En ziedaar nu: de geschiedenis herhaalt zich. De Fransche „kulturkampf" is zeer zeker nog niet ten einde; op de tegen de Kerk uitgevaardigde wetten en maatregelen werd nog maar weinig of niet teruggekomen; maar toch wordt gevoeld, en voortdurend sterker gevoeld, dat het een misgreep was alle onderhandelingen met Rome af te breken en dat het belang des lands eischt, de diplomatieke betrekkingen met den Paus weder aan te knoopen. Ook de Fransche staatkunde *moet* terugkeeren op den weg, welken zij in verblinding en tot haar eigen nadeel, onder het bestuur van Combes en anderen, te kwader ure heeft ingeslagen.

De sterke en openlijke drang naar het herstel der officiëele betrekkingen met het Vaticaan is thans een der meest teekenende symptomen in de politiek van Frankrijk. En dit is van te meer belang, eerstens wijl die drang zich ook openbaart in de kringen van hen, die allerminst „verdacht" kunnen worden van eenige sympathie voor de Kerk, of voor den Paus; en ten andere, wijl een aantal Franschen van oordeel zijn, dat Benedictus XV tijdens den oorlog aan hun land reden tot klagen heeft gegeven. Een oordeel, dat ten eenenmale zonder grond en geheel onrechtvaardig is, maar dat desniettemin in het land een zekere stemming van achterdocht en wantrouwen heeft doen ontstaan. Het is daarom te merkwaardiger, dat, ten spijt van dit vooroordeel, toch de wensch van toenadering tot Rome blijft bestaan niet alleen, maar zich ook telkens duidelijker en krachtiger openbaart, zelfs bij libertijnen en socialisten.

Frankrijk heeft op zijn beurt ondervonden, dat men niet straffeloos de rechten der Kerk aanrandt en dat het voor een volk een groot nadeel en een geduchte stap achterwaarts beteekent, te breken met den H. Stoel. Het onderhouden van goede betrekkingen met Rome is een bron van kracht voor elken Staat; het is een noodzakelijkheid. En dat dit thans in Frankrijk wordt gevoeld en begrepen, is wel een der meest opvallende verschijnselen in deze dagen van schokkende gebeurtenissen en een waarschuwing, een vingerwijzing voor allen, die de teekenen van den tijd verstaan.

Hoezeer Frankrijk thans op den goeden weg is naar een meer vredelievende verhouding tot het Vaticaan, blijkt reeds hieruit dat reeds een vaste gezant benoemd is en dat bij de heiligverklaring van Jeanne d'Arc zelfs de vroegere Minister van Buitenlandsche Zaken *Hanetaux*, als buitengewoon vertegenwoordiger der Fransche Republiek officiëel daarbij tegenwoordig was.

Nederland.

Draadlooze telefonische verbinding met Engeland.

Naar aanleiding van het feit, dat de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Londen kort geleden het initiatief heeft genomen om een draadlooze telefoonverbinding tusschen Nederland en Engeland te verkrijgen, waarvoor zij zich, (na de verzekeringen van de Marconi Compagnie te hebben bekomen, dat deze door haar aangelegd kan worden,) om steun gewend heeft tot de beide regeeringen en de voornaamste zusterinstellingen in beide landen, heeft de heer M, Wijnand Wolff een onderhoud gehad met den heer W. W. Bradfield, mede-directeur-generaal van de Marconi Co. De Heer Brandfleld deelde mede dat de laatste weken groote vooruitgang was gemaakt. Het is nu mogelijk een verbinding tot stand te brengen tusschen het gewone en draadlooze systeem en te kunnen spreken en luisteren zonder door middel van een hefboom van spreken tot luisteren te moeten overgaan.

Dit beteekent dat er geen bezwaren in den weg staan om b.v. een persoon in Londen te laten spreken met een persoon in Amsterdam zonder dat beiden er bewust van zouden zijn dat de draadlooze telefoon een aandeel had in de overbrenging van dat gesprek.

Het plan der Marconi Company is, — en zij hopen daarvoor de toestemming van beide betrokken gouvernementen te bekomen — om resp. op de Engelsche en Nederlandsche kust een station op te richten, beide aangesloten aan het gewone telefoonnet.

Het oprichten van kust-stations maakt het mogelijk korte golven te gebruiken en sluit storingen door of van andere draadlooze telefonische verbinding uit.

De Marconi Company acht het nu mogelijk zoo noodig verscheidene draadlooze telefonische verbindingen over het Kanaal en de Noordzee tot stand te brengen. Zij hoopt reeds spoedig een begin te maken met die tusschen Engeland en Nederland, aangezien het nauwelijks kan ondersteld worden, dat de gouvernementen zouden weigeren om een proef te nemen en zij zijn er van overtuigd dat deze proef direct aanleiding zal geven tot het instellen von een vasten dienst.

Anti-christelijk.

Van *zijn* standpunt volmaakt consequent, heeft de communist VAN RAVESTEIN voorgesteld in de Lager Onderwijswet te schrappen, dat de openbare school ook dienstbaar moet zijn aan de opleiding tot *christelijke* deugden.

Hij wilde in het desbetreffend artikel alleen gesproken zien van „maatschappelijke deugden."

En hij verklaarde ten aanzien der christelijke deugden, dat deze, naar zijn opvatting, zeer onmaatschappelijk zijn......

Natuurlijk! In het communistische stelsel van dr. VAN RAVESTEIJN en de zijnen, is voor het christendom geen plaats.

Het amendement is verworpen.

Het vond alleen steun bij den sociaal-democraat VAN DER WAERDEN, die de stelling meende te moeten opzetten, dat „voor zoover christelijke deugden goed zijn," ze ook maatschappelijk zijn en voor het overige niet deugen!

De andere sprekers waren er tegen, ook van Links.

En de minister nam terecht het standpunt in, dat door schrapping van het woord „*christelijk*" het louter intellectualistisch karakter der openbare school te zeer zou worden uitgebreid.

Bovendien behoort in een christelijke natie ook de openbare school het christelijk begrip niet opzettelijk uit te sluiten.

Dat overigens die school met haar neutralen grondslag niet kan geven, wat het positief geloovige deel des volks voor de vorming zijner kinderen verlangt, is uit de jarenlange ondervinding voldoende gebleken.

De van communistische en socialistische zijde gemaakte tegenstelling tusschen de woorden „*christelijk*" en „*maatschappelijk*" dient echter met nadruk te worden afgewezen.

Het anti-christelijk, het modernheidensch karakter van het z.g. communisme vooral, kwam hier weer zeer scherp tot uiting.

Het Nederlandsche eskader in Japan.

Een Eastern-telegram uit Tokio meldt:

Na een schitterend kersenbloemen-

feest in de tuinen van het Keizerlijk strandpaleis hebben de feestelijkheden hun hoogtepunt bereikt in een gastmaal aangeboden aan 16 Nederlandsche officieren, gezant De Graeff en den militairen attaché door den Minister van Marine Kato. Hierbij waren aanwezig Japan's drie nationale helden, admiraal Togo, die in 1905 de Russische vloot vernietigde, admiraal Inouye, de held van den Chineesch–Japanschen oorlog en admiraal Ijuin. Tevens waren aanwezig de chef van den Marinestaf en de vice–Minister van Marine. Bijna alle Japansche officieren droegen de Oranje-Nassau-Orde.

In verschillende toespraken getuigden deze oude zeehelden van hun onvergankelijke gehechtheid aan Nederland, dat hun vaderland 2½ eeuw gelegenheid bood kennis te nemen van de Westersche beschaving. Zij zelven leerden in hun jeugd de Nederlandsche taal, en verkregen van de Marine kennis van Nederlandsche officieren.

Bij de Japansche vloot zal de dankbaarheid aan Nederland onuitwischbaar gegrifd blijven. Alle aanwezigen ontvingen een zilveren doos, waarin de handteekening van den Minister van Marine was gegraveerd. Gezant De Graeff is ontvangen door den Kroonprins en voorgesteld aan de Keizerin en de Kroonprinses is. Vice-admiraal Bentz van den Berg is begiftigd met het Kruis van Groot-Officier van den Heiligen Schat en het Commandeurskruis van de Rijzende Zon, kapitein Boeser met het Commandeurskruis van den Heiligen Schat.

Berichten uit de Kolonie.

Ernstig auto-ongeluk

Woensdag namiddag tusschen 3 en 4 uur heeft in de nabijheid van *Plantersrust* een vreeselijk auto-ongeluk plaats gehad, zeker wel het ernstigste wat tot nu toe hier gebeurd is.

De Weesmeisjes van Habaai bezoeken geregeld de school op San Mathéo. De grootere kinderen maken die wandeling 's morgens en 's middags binnendoor over de gronden van Welgelegen te voet.

Alleen de kleine dreumessen tusschen 4 en 6 jaar worden 's middags onder begeleiding van een der zusters door de auto van den Heer H. Fowler thuis gebracht. Toen deze auto Woensdag namiddag de westelijke helling van de hoogte van Plantersrust juist was afgereden, reed er vóór den auto een ezelkar, waarachter een jongen van ± 9 jaar liep. Was die jongen nu maar bedaard dóór blijven loopen, zoo was er niets bijzonders gebeurd. Doch bij het naderen der auto, liep die kwajongen plotseling van achter die kar weg, en wilde vlak voor de auto heen de weg oversteken.

De chauffeur het gevaar ziende, wende met alle kracht het stuur om naar den rechter kant van den weg, zoodat de auto zelfs een eind tegen de verhooging aan die zijde opreed en daardoor omkantelde.

De zuster en al de kinderen en de chauffeur werden uit de auto geslingerd, en één kind, het kleinste van allen, ruim 4 jaar oud, op slag gedood, zooals later bij de lijkbeschouwing bleek ten gevolge van een dubbele schedelbreuk.

De zuster en de andere kinderen bekwamen slechts lichte schrammen en builen. De jongen, die feitelijk de aanleiding was van het ongeluk, werd toch nog door de auto aangereden en bekwam een ernstig beenbreuk vlak bij den enkel. De chauffeur bleef bewusteloos langs den weg liggen, en werd kort daarop met den jongen naar het Militair Hospitaal vervoerd, waar door Dr. Goedhart den jongen een noodverband werd aangelegd, en die later naar het St Elisabeths Gasthuis werd overgebracht. De eerste geruchten spraken er van, dat ook de chauffeur reeds overleden was, wat gelukkig niet bewaarheid is. Wel bleef hij eenigen tijd bewusteloos en werden hem toen door Pastoor Saris de H H Sacramenten der stervenden toegediend. Later kwam hij weer bij bewustzijn.

Hij bekwam een groote wond aan de pols en kreeg een hevige slag tegen de borst, wat waarschijnlijk de oorzaak was, dat hij een tijd lang bewusteloos bleef, doch hij is buiten gevaar. Toevallig kwam de Eerw. Mère ALEXIA eenige minuten na het ongeval per rijtuig langs den weg en vond daar het ontzielde lichaam van het weesmeisje langs den weg en de overige schreiende kinderen met de zuster er om heen. Deze heeft toen het lijkje in een laken gewikkeld op haar schoot genomen en per rijtuig naar het St Elisabeths Gasthuis overgebracht.

Volgens het eenstemmig gevoelen van alle getuigen treft den chauffeur geen schuld en heeft hij al het mogelijke gedaan om een ongeluk te voorkomen.

Scheepvaart.

Dinsdag was het een drukke morgen voor de scheepvaart in onze haven. Heel vroeg kwam de *Stavangeren* binnen van Maracaibo. Ongeveer ter zelfder tijd ook de Hollandsche boot *Achilles* van New York via Haiti. Ten 9 uur stoomde de *Colombia* (van de *New-Orleans & South America SS. Co line*) komende van Puerto Cabello binnen.

Ten 10 uur waren tegelijk de *Bay leaf* van New-Castle en de *Stuyvesant* terugkomende van Colon voor de haven.

Daags te voren waren de sleepboot *Ajax* met de olielichter *Maracay* voor de C. P. M. binnengekomen, bovendien nog de *Carisco* met de goulet *Alsacia* op sleeptouw en 's avonds de *Diana*, die de Gouverneur en zijn gevolg van Aruba terugbracht.

Voedselvoorziening.

Volgens de een publicatie van het Hoofd van Voedselvoorziening alhier is alles nu geregeld, zooals wij 14 dagen geleden reeds hebben aangekondigd. Er zal getracht worden hier steeds een vaste voorraad van 6000 zaken maismeel (van 45 KG.) te hebben, die telkens bij aankomst van nieuwe zal omgewisseld worden Er zal geen jongere aanvoer in het vrij verkeer worden toegelaten dan nadat de opgeslagen Gouvernements voorraad geheel is uitverkocht.

Reis van den Gouverneur.

Maandag avond half 9 uur is Zijn Exc. Gouverneur Helfrich in gezelschap van de Heeren Prakken, Meerdink en Mr Ellis (als ommegaand rechter) weer van hun reis naar Aruba teruggekeerd.

De reis is niet meegevallen. Reeds 's morgens ten 9 uur van Aruba vertrokken, kwam de Diana eerst na 12 uur stoomens hier binnen. Stroom en wind werkten op het hardst tegen. Ook de heenreis heeft lang geduurd. 'S morgens ten 9 uur van hier vertrokken, kwam de Diana eerst 's avonds ten 6 uur voor de Paardenbaai, maar toen had de boot stroom en wind in zijn voordeel.

Door den Gouverneur en de Heer Meerdink, Inspecteur van het Onderwijs, werden de scholen bezocht. Overigens had deze inspectiereis, naar verluidde, meer bepaald besprekingen omtrent decentralisatie ten doel.

Volgens loopende geruchten zou de Gezaghebber van Aruba, de Heer H. J. Beaujon voornemens zijns poedig af te treden.

Schipbreuk.

Een bericht in het *Boletin Comercial* van Donderdag meldde dat bij Puerto Berrío op de Magdalena rivier (Colombia) twee rivierbooten de *Caldas* en de *Eloisa* vergaan zijn. Als oorzaak wordt opgegeven, dat ze te zwaar geladen waren.

Match Juliana-Sarto I.

Onder groote belangstelling is Zondag l. l. een match gespeeld tusschen *Juliana* en *Sarto I.*

Alhoewel de wind zeer sterk was en daardoor veel hinderde, is er toch over het algemeen zeer mooi spel te zien geweest.

Iedereen roemde het mooie samenspel der dappere *Sarto*mannetjes. Jammer dat ze geen puntje konden maken, wat zeker de schuld was van de buitengewoon knappe keeper van *Juliana*. Hij wist prachtig ieder goed gemikt schot op kranige wijze tegen te houden.

Een welverdiend woord van dank ook aan den scheidsrechter den Heer Gorsira voor zijn flinke leiding.

Verbrand.

Dinsdag werd in het St. Elisabeth's Gasthuis een Curaçaoenaar binnengebracht, een stoker van de *Stuyvesant*, die bij het openen der kraan voor de toevoer van de olie en het ontsteken der vuren, door de uitslaande vlam deerlijk aan armen, voeten en hoofd verbrand was.

Het ongeluk had reeds op twee dagreizen van Curaçao plaats gegrepen.

Gevallen.

Maandagnamiddag viel een metselaar uit de dakgoot van het huis *Belvedère*, Otrabanda. Ernstig, alhoewel niet levensgevaarlijk gekneusd werd hij naar het St. Elisabeth's Gasthuis overgebracht.

Nieuwe Stoomvaartlijn.

Dinsdagmorgen kwam in onze haven binnen het SS. *Colombia* van 2000 ton, van de nieuwe stoomvaartlijn : *New-Orleans & South American SS. Co.*, die voortaan voorloopig met twee schepen (de *Bratland* van 3000 ton zal den 10den Juli van N. O. vertrekken) onze haven in haar reisplan zal opnemen. Elke 20 dagen vertrekt een dezer schepen van New-Orleans, via Guadeloupe, Martinique, La Guayra, Puerto Cabello, Curaçao, Colon terug naar New-Orleans. Agent dezer lijn alhier is de firma S. E. L. MADURO & SONS.

Vliegdienst in West-Indie.

Volgens de *Trinidad Guardian* heeft Handley Page Ltd. uit Londen een maatschappij gevormd, genaamd *Handley Page West Indies Ltd.* Doel van de onderneming is in West Indie het commercieele nut van groote vliegtuigen en vliegbooten voor transport- en passagiers- en postvervoer te demonstreeren. De onderneming is gevestigd in Port of Spain. Ze zal vier diensten exploiteeren, alle van Port of Spain uit en wel naar Tobago, 60 mijl; naar Barbados, 195 mijl; naar Cumaná, 170 mijl en verder naar Georgtown, 365 mijl. Men hoopt eind Juni met de diensten te kunnen beginnen.

— Ook Venezuela bereidt zich voor om een corps vliegeniers ten dienste van het leger te gaan opleiden. Bij decreet van 21 Juni ll. is door President Gomez het reglement goed gekeurd voor de op te richten vliegschool.

Waaghalzerij.

Het *Boletin Comercial* berichtte deze week van een stout stukje — waaghalzerij zouden we het liever noemen— van een sergeant van het Amerikaansche leger, *Brotwell* genaamd, die in Atlantic City proeven nam met een nieuwe parachûte. Hij sprong uit een vliegmachine, die zich op 2000 voet hoogte met een snelheid van 110 mijlen per uur voortbewoog.

BROTWELL droeg de parachûte van het type *Irwin* opgevouwen als een soldatenransel op zijn rug. De parachûte opende zich reeds twee minuten na den sprong.

Bij een tweede proef, liep BROTWELL naar het uiteinde van een der vleugels van de vliegmachine en gaf toen aan den bestuurder der aeroplaan een teeken om zóó te manoevreeren dat hij er af moest vallen.

Bij beide gelegenheden kwam de waaghals behouden op den grond terecht."

Het is een mooie uitvinding maar die zich beter leent om er in tijd van nood in het uiterste geval gebruik van te maken, dan om er al leen uit liefhebberij een proef mede te nemen.

Suiker.

Naar wij vernemen is Superieure Hoofdsuiker Juli-levering op Java in groote partijen afgedaan tot f 79.— per pikol (62 KG) latere leveringen van f 76.— tot f 78.— (alles natuurlijk 2e hand).

In aansluiting op bovenstaand bericht kunnen wij nog mededeelen, dat verdere sterke stijging van den suikerprijs wordt verwacht, wegens het nog verder terugzetting der raming voor den C u b a o o g s t, welke, na tot 3,600,000 tons te zijn verlaagd, thans hoogstens op 3,400 060 tons wordt geschat, daar hevige regens zeer belemmerend werken. Verder is de consumptie in de Vereen. Staten veel meer dan de taxatie, die daarvan eerst is uitgekomen en men schat thans over 1920 een tekort aan suiker te moeten constateeren van meer dan 1,000,000 tons. Wij hebben bij insiders geinformeerd waarom de V. I. S. P. verkoopen van 1921 suikers uitblijven, waarop wij ten antwoord ontvingen, dat de V. I. S. P. niet eerder aan verkoopen uit oogst 1921 begint, voor dat van oogst 1920 de eerste maand productie is afgeleverd en betaald. Wanneer dat is afgeloopen wordt de eerste maand productie 1921 verkocht en zoo vervolgens. Dat deze taktiek zeer ten goede zal komen aan de te maken prijzen staat vast, want insiders verwachten thans dat de eerste verkoopen van 1921 niet onder de f 55 à f 60 per picol (62 KG.) zullen plaats vinden.

Fin. Nieuws & Uitlot. Blad.

Brandspuitententoonstelling.

Op de in September a.s. te organiseeren landbouwtentoonstelling te Schagen (Noord-Holland) zal van 10 tot 14 September ook een brandspuittentoonstelling worden georganiseerd. Den 13den zullen alle ingezonden spuiten worden geprobeerd Tot deze demonstratie worden alle gemeentebesturen van Nederland uitgenoodigd.

Een mooie gelegenheid voor den Heer Ph. van der Breggen om dáár ook eens een kijkje te gaan nemen en wat degelijks voor ons eiland aan te schaffen.

Dankbetuiging.

Ontvangen van den Heer J. P. G. ECKER alhier een scheurkalender en eenige reclameartikeltjes van de Girard & Co. Cognac, waarvan de Heer Ecker agent is.

—Ontvangen van den Heer S. M. Lansberg (*La Colmena*) een fijn kistje luxe-sigaren *Rothschild*. Oprechten dank.

Officiëele Berichten.

Aan het hoofd van de Emmaschool alhier W. C. J. van Leeuwen is tot verder herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

Aan de agenten van politie 2e klasse P. D. Lucardia en D. P. Martina is op hun verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan den assistent-torenwachter op Klein-Curaçao J. L. Jacobs is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan Mej. Olimpia Castillo, hoofdvlechtster aan den leergang voor vlechtonderwijs te Boca St. Michiel is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan den tijd. agent van politie 2e klasse J. A. Cristina is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan den bode van den Gezaghebber van Bonaire L. Vegt is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan den agent van politie 1e klasse J. B. de Lauw is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan den hulpscheikundige bij den openbaren gezondheidsdienst M. de V. Daal is om gewichtige redenen zeven weken verlof verleend, met vergunning dit verlof buitenslands door te brengen.

De heer C. E. Jonckheer Jr. is eervol ontheven uit de betrekking van hulpobservator bij den weerkundigen dienst alhier.

Aan den seiner 3e klasse bij den post voor D. T. alhier P. A. Simon is zes weken verlof verleend.

Aan den agent van politie 2e klasse J. van Delden is tot verder herstel van gezondheid acht dagen verlofsverlenging verleend.

Aan den agent van politie 2e klasse H. J. Veger is tot herstel van gezondheid acht dagen verlof verleend.

Mej. A. Irausquin is tijdelijk werkzaam gesteld als kweekeling aan de openbare school te Oranjestad op Aruba.

Ingezonden.

Aruba, den 20 Juni 1920.

Zeer geachte Heer Redacteur.

Het is mij niet ontgaan het blijk van oprechte belangstelling gevoegd, zoo spontaan, bij de bijzonderheden bericht in het nummer 1902 van Uw geacht blad, aangaande het gezonken schip „*Anita*" in deze haven op een zeer ongeschikte plaats, waardoor de toegang naar den steiger volkomen versperd wordt.

Waar de plaatselijke wantoestand van Aruba in alle opzichten zoo beklagenswaardig is, dat er van alle kanten naar redding angstig uitgekeken wordt, dient het tot aanmoediging voor de gekrenkte burgers van dit eiland zulk een notabele belangstelling voor hun eiland te kunnen ontwaren.

Zeker ware het gewenscht geweest, ofschoon tot nadeel der Verzekering Maatschappij, dat het schip *buiten* de haven op strand was gezet, of dat de Loods hem bijtijds naar een andere plaats had kunnen brengen.

— Ter gelegenheid van het hoog bezoek van Z. Exc. den Gouverneur dezen keer op Aruba, hebben de ingezetenen zich kunnen overtuigen, dat zij zich gerust verlaten mogen op dezen goeden en rechtvaardigen landvoogd, die de verbetering van hun eiland van harte wenscht en beleidvol optreedt tot de economische opbeffing van Aruba, doch eerst wanneer een deel der tegenwoordige beambten op Aruba verwangen wordt, zal de rust in de gemoederen der burgers wederkeeren. Dat deze ambtenaren naar het Gouvernement's paradijs verwezen moge worden, maar niet op Aruba blijven als ambtenaren, is het brandend verlangen der ingezetenen.

Dank U, Mijnheer de Redacteur.

Hoogachtend,

J. H. EMAN.

Buitenland.

De Kerk in Mexico.

De Fransche *Croix* citeert een artikel over den toestand der katholieken in Mexico, geschreven door een...... *protestant.*

Deze getuigt van het echte katholieke geloof der Mexicanen en hun gehechtheid aan den priester. Doch opeenvolgende regeeringen hebben de laatste tientallen van jaren steeds behoord tot de vijanden der Kerk, meest vrijmetselaars, ook wel socialisten of beide, en allen begeerig naar macht en geld.

Wanneer de priesters de leiding namen in den strijd tegen deze roovers en dwingelanden, heette het, dat zij zich met politiek bemoeiden en was er een nieuwe reden gevonden om hen te vervolgen.

Maar de priesters, zegt deze niet-katholieke schrijver, zijn de eenige verdedigers van recht en vrijheid.

De groote massa der bevolking echter is indolent, afkeerig van strijd en geeft daardoor den kwaden machten vrij spel.

Zelfs de vrijheid aan de stembus wordt geknot en vanuit de Ver. Staten telkens steun verleend aan de anti-katholieke tyrannen.

Het is gebeurd, dat een vice-president, die 60 % der stemmen had gekregen, werd gewraakt en de zetel toegewezen aan iemand, die slechts 15 % kreeg. Deze laatste was natuurlijk een vijand der Kerk.

Ook geloofsbrieven van katholieke afgevaardigden naar het Parlement worden geregeld ongeldig verklaard.

In sommige Mexicaansche staten is de geestelijkheid geheel verbannen geworden, terwijl de godsdienstoefeningen zijn verboden. In andere staten is het aantal priesters bij de wet bepaald en het dragen van den toog verboden. Het biechthooren is absoluut verboden, maar wordt in sommige gevallen toegestaan. Dan moet echter een vertegenwoordiger der autoriteiten aanwezig zijn. De scholen zijn gesloten en in kazernes veranderd. Tenslotte oefent de regeering een gestrenge waakzaamheid uit op alle daden der Kerk.

Toen Carranza de hoofdstad bezette, benoemde hij zijn eigen vicaris-generaal en dwong den bisschoppelijken vicaris af te treden. Het zelfde gebeurde te Queretaro en te Puebla. Hij benoemde de geestelijken van de verschillende parochies. Deze benoemingen waren echter niet talrijk, want afgevallen priesters die er gebruik van wilden maken, waren zeldzaam. Zulke feiten illustreeren de revolutionnaire stelling omtrent de scheiding van Kerk en Staat.

De persoonlijke handelwijze der adepten van Carranza teekent echter wel het beste, welke geest de revolutionnairen bezielt. Hun opmarsch dwars door het land ging vergezeld van allerlei buitensporigheden. Overal werden de kerken ontheiligd, de priesters en bisschoppen gedwongen zich te verbergen of te vluchten en de religieuzen op barbaarsche wijze mishandeld. Bovendien werd een groot aantal priesters na verschrikkelijke martelingen ter dood gebracht.

Misschien is er thans hoop op verbetering, nu Carranza's bewind viel.

Het Italiaansche Koningshuis als Katholieken

Het is, aldus schrijft de Romeinsche correspondent van de *Germania* een dwaling, als men meent, dat het koninklijk huis van Savoye als zoodanig met den H. Stoel en derhalve met de kerk in onmin leeft. Integendeel, alle leden der koninklijke familie zijn den katholieken tradities trouw gebleven en praktiseerende katholieken. Velen wonen dagelijks de H. Mis bij, — zoo de hertog der Abruzzen — die overigens herhaaldelijk van zijn katholicisme in het openbaar getuigenis heeft afgelegd, o.m. door het aanbieden van een kostbaar ex-voto na zijn gelukkig volbrachte Noord-Pool expeditie.

Ook de oudste neef van den koning, hertog Emanuel Philibert van Aosta onderhoudt een strengen katholieken geest in zijn familie. Zijn officieele tegenwoordigheid bij het bekende bloedwonder van den H Januarius in den Dom van Napels heeft destijds een groote verbittering onder de vrijmetselarij en haar aanhang teweeggebracht.

De koning zelf houdt zich stipt aan de kerkelijke voorschriften en woont alle Zon- en feestdagen de H. Mis bij in zijn buiten de stad gelegen villa Ada (ou villa Savoia). Het oude Quirinaalpaleis wordt door de koninklijke familie niet meer bewoond.

De eigenlijke hofkerk is de oude nationale kerk der Piemonteezen, de Sudario, bij welke ook de hofkapelaans wonen. In de Sudario bij heeft ook kardinaal Gasparri, de tegenwoordige staats-secretaris, vóór hij kardinaal was, de H. Mis meermalen opgedragen.

Hongarije.

Een der Hongaarsche bisschoppen heeft een deel van zijn bezit aan grond afgestaan aan een vereeniging van Chistelijk-sociale ambtenaren.

Z. D. H. doet tevens een oproep om juweelen en andere kostbaarheden af te staan tot leniging van den nood.

Carbai, die president was der vroegere communistische regeering, is gearresteerd. Hij had twee millioen kronen en een groot aantal effecten in zijn bezit.

Van het Vaticaan.

Aan Z. H. Paus Benedictus XV, is het boek van Woeur „*Cuor Paterno*" (Het Vaderlijk Hart) aangeboden, hetgeen een beschrijving bevat van de daden der menschlievendheid van onzen grooten Paus Benedictus XV gedurende den oorlog. Het werk, dat door de zorg van pater Quirico in negen talen zal overgezet worden, bestaat uit tien deelen en bevat o.a. 700 illustraties.

Het boek wordt uitgegeven door Alferi en Lacroix (Rome-Milaan) en voor dat het nog in het licht verschenen is, is de eerste talrijke editie reeds uitverkocht.

Het beste deel gekozen.

We lezen in de *Telegraaf*:

Volgens de *Druid* heeft Evan Morgan, de eenige zoon en erfgenaam van Lord Tredegar, besloten om af te zien van zijn rechten op zijns vaders titel en bezittingen. Deze laatste bestaan in een grondbezit van meer dan 16.000 H.A. De jongeman, die 26 jaar oud is, denkt in een klooster te gaan en de rest van zijn leven aan den Katholieken godsdienst te wijden, waartoe hij is overgegaan. Zijn vader zal zich, naar men zegt, tegen de plannen van zijn zoon verzetten. Deze laatste heeft te Santa Barbara het leven der monniken bestudeerd. Tijdens het eerste jaar van den oorlog diende hij bij de Welsh Guards, terwijl hij in 1915 tot luitenant werd bevorderd. In 1917 verliet hij om gezondheidsredenen den militairen dienst en aanvaardde een betrekking aan het ministerie van Landbouw. Naderhand maakte hij deel uit van den staf van het buitenlandsche persbureau ter vredesconferentie. Onlangs ging hij over tot den Katholieken godsdienst. Zijn vader, Lord Tredegar, is kapitein bij de Engelsche Marine.

Nu willen ze werken.

Een betoogingsoptocht van werkeloozen is 18 Mei door de regeeringswijk te Berlijn getrokken. De deelnemers droegen groote banieren mee met het opschrift: „Geef ons arbeid". De betooging verliep rustig. De veiligheidsweer behoefde niet in te grijpen.

Maar deze menschen, die arbeid verlangen, zijn grootendeels dezelfde, die telkens staakten en daardoor de industrie verlamden.

De rijksraad heeft met 39 tegen 15 stemmen het wetsontwerp verworpen over de schadeloosstelling der arbeiders voor het verlies van arbeidsloon, dat zij hebben geleden door de algemeene werkstaking.

De Fransche Kamer is 18 Mei het debat begonnen over de spoorwegen en de stakingen.

De stakingen zijn feitelijk afgeloopen en een definitief besluit der C. G. T. zal waarschijnlijk afkomen. Indrukken in de Kamer opgedaan, wijzen er op, dat de onmiddelijke indiening door de regeering van het wetsontwerp tot reorganisatie van de spoorwegnetten invloed op deze beslissing zal kunnen hebben en dat dit ontwerp zoowel voor de leiders van de stakingsbeweging als voor de stakers zelf een geschikt middel kan zijn om een einde aan het conflict te maken. De regeering is verzekerd van een verklaring van vertrouwen met zeer groote meerderheid. Het debat zal waarschijnlijk verscheidene vergaderingen in beslag nemen.

Een radicaal socialist, die de C. G. T. wilde verdedigen, moest zijn rede afbreken wegens het oorverdoovend rumoer.

Machinisten en stokers, die niet staakten, vernamen op het station St. Etienne, dat in een trein had plaats genomen een Kamerlid, die op de hand van het stakend spoorwegpersoneel was. *Zij weigerden verder den trein te besturen* naar Parijs, en er waren 20 minuten onderhandelens met de stations-autoriteiten mee gemoeid, voordat zij besloten door te rijden.

Het personeel der gasfabrieken heeft besloten *het werk te hervatten*.

Program der feestelijkheden

op 11 Juli aanstaande,

waarop voor 50 jaar de Missie van Curaçao aan de Eerw. Paters Dominicanen werd overgedragen.

I. Om 6 uur v.m. en om 12 uur klokkengelui van alle R. K. Kerken, gedurende 15 minuten.

II. Om 8,45 uur plechtig afhalen van Mgr. en den Hoog Eerw. Pater Vicarius, door den Voorzitter en den Secretaris van de feestcommissie.

III. Om 9 uur Pontificale H. Mis in de kerk van Pietermaai.

(Men zingt de Mis van Ignatio Mitterer met orkestbegeleiding.)

IV. Om 11 uur Receptie in het Convent van Pietermaai, voorgezeten door Z. D. H. Mgr. Vuylsteke en den Hoog Eerw. Pater Vicarius, Vertegenwoordigers der Dominicanenorde in Curaçao.

Gedurende de Receptie speelt het orkest der Weezen van Santa Rosa.

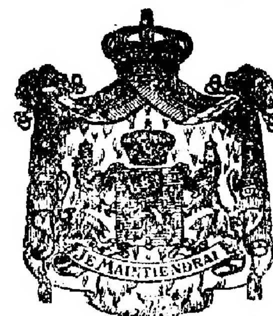
V. Om 5 uur n. m. Optocht der Roomsche schooljeugd naar bovengemeld Convent, waar zij een Cantate zal zingen, begeleid door het Orkest der Militairen.

VI. Om 6,30 uur Poncificaal Lof, Pietermaai.

VII. Om 8 uur 's avonds muziekuitvoering der beide Orkesten vóór het Convent te Pietermaai.

B. v. d. Veen Zeppenfeldt, Voorzitter.

J. H. Sprockel. Secretaris.

No. 1904. 37ste Jaargang.

Feestnummer van de

AMIGOE DI CURAÇAO

De jubileerende Orde van St. Dominicus in de Missie van Curaçao.

1870 — 11 Juli — 1920.

Het Werk der Priesters.

Confidite; ite in vineam meam; in verbo meo laxate rete.
Vertrouwt; gaat in mijn wijngaard; werpt op mijn woord het net uit.

(Woorden van Pius IX bij het overdragen der Missie.)

Op 't woord van God, vertrouwvol uitgesproken
Door d' Opperpriester, steunend op zijn macht,
Vertrok vol moed, den band des bloeds verbroken,
Een Priesterschaar vertrouwend op Gods kracht.

En 't eerste jaar werd 't leven reeds gebroken
Van één dier helden. 't Moeizaam werken lacht
Veel and'ren toe. Zijn heengaan moet gewroken
In stoeren arbeid, die daar ginds hen wacht.

En zoo ging 't vijftig jaar. Wie zal ons malen
Wat tegenspoed en lijden in deez' tijd,
Vereenigd was met dezen heldenstrijd?

Wil daarom, Curaçao, in dank verhalen
Aan 't nageslacht, den lasteraars ten spijt:
Hoe 't feest van thans ons aller hart verblijdt.

fr. M. AUGUSTINUS.

De dank des Volks.

Beatus populus, qui scit jubilationem,
Gelukkig het volk, dat het jubelen kent.

(Ps. 88. V. 16.)

Op, Roomsche volk van Curaçao! In dichte scharen
Ter kerke heengesneld. De klokken nooden luid
Uw dankbre harten thans, der wereld te verklaren
Hoe 't kinderhart in lof- en dankgebed zich uit.

Uw Paters vieren feest! De kroon van vijftig jaren
Omstraalt in goud hun Priesterhoofd: geen wanklank stuit'
Uw vromen jubelzang! Vlecht vrij de gouden blâren:
Het geldt uw Herders, dienaars van des Heeren Bruid.

Komt, Broeders, laat dan vrij uw jubeltonen schallen;
Verheft hun moed, bezingt hun kracht, hun mannendeugd.
't Verdient een jubelzang; — en onvermengde vreugd

Doorstroome ieders hart. Komt, bidden, danken we' allen
Den God, die hen ons gaf, die thans in rein geneugt
Onz' zielen juichen doet, onz' harten blij verheugt!

fr. M. AUGUSTINUS.

Benedictus XV, Paus,

aan Onzen geliefden Zoon

Ludovicus Theissling,

Generaal van de Orde der Dominicanen.

Geliefde Zoon, Heil en Apostolischen Zegen.

Terwijl ons reeds geruimen tijd het verlangen bezielde om de leden van de Nederlandsche Provincie der Dominicanen, waarvan gij een zoon zijt, door verdienden lof te onderscheiden, wordt Ons thans daartoe eene buitengewoon gunstige gelegenheid geboden, nu de vijftigste verjaardag we derkeert, sedert het Curaçaosche Vicariaat aan hen is toevertrouwd. Wij toch weten, dat die religieuzen niet alleen in eigen huis, maar ook in Holland en in eenige missielanden volijverig zich inspannen, om volgens de mate hunner krachten bij te dragen tot verdere uitbreiding van het Katholicisme en van Gods glorie. Dat hun ijver ook op het eiland Curaçao in dien geest reeds lang met veel moeite werkzaam is, verdient Onze bijzondere gelukwenschen, en Wij hopen, dat zij uit de nabijzijnde openbare en feestelijke herdenking van hun heugelijk welslagen, bezieling en krachten mogen verkrijgen, om aldaar steeds overvloediger vruchten van godsdienst en godsvrucht in blijheid te oogsten. Dit zal voorzeker geschieden, als zij bij hunne apostolische werkzaamheid er naar streven, om dien zielenijver na te volgen, waarin hun zeer heilige Vader en Wetgever hun als lichtend toonbeeld voorging. Om een bewijs te geven van Onze genegenheid, willen Wij de herdenking van deze gebeurtenis met de hemelsche schatten der Kerk verrijken en opluisteren; en beschikken Wij goedgunstig, dat in elke kerk of kapel, zoowel publiek als half-publiek, waar dit gedenkfeest zal worden gevierd, de Pauselijke Zegen gegeven mag worden, en dat allen, die bij die heilige handeling tegenwoordig zullen zijn, eenmaal een volle aflaat onder de gebruikelijke voorwaarden kunnen verdienen.

Ten voorteeken der hemelsche goederen zij de Apostolische Zegen, dien Wij aan U, beminde zoon, en aan de geheele religieuze Familie, wier hoofd Gij zijt, in toegenegenheid schenken.

Gegeven te Rome bij het graf van den H. Petrus, den 30sten April 1920, in het 6e jaar van ons Pausschap.

BENEDICTUS XV, PAUS.

Opdracht en aanvaarding der Missie van Curaçao 1868 --- 1870.

Bij decreet der Congregatie *de Propaganda Fida* van 9 Juli 1868 werd de Missie van Curaçao aan de Hollandsche Provincie der Orde van St. Dominicus toevertrouwd.

De naaste aanleiding daartoe was, dat het reuzenwerk van den eersten Apostolischen Vicarius MGR. M. J. NIEWINDT (1824—1860) na zijn dood dreigde te loor te gaan door gebrek aan voldoend aantal priesters om het Apostolaat hier in de kolonie voort te zetten.

De Hollandsche geestelijken vóór 1870 hier werkzaam, waren nagenoeg allen seculier priester en hadden zich *geheel vrijwillig* voor dit missiewerk in de tropen aangeboden. Alléén door vrijwillige aanbiedingen kon hun getal aangevuld of uitgebreid worden. Doch sinds het herstel van de Bisschoppelijke Hierarchie in Holland (1853) eischten de gestadig zich uitbreidende parochies aldaar een steeds grooter getal priesters, zoodat de Bisschoppen niet dan ongaarne iemand hunner als missionaris naar de overzeesche bezittingen zagen vertrekken. Bovendien de karige wijze waarop de Regeering het zware missiewerk steunde, het armoedig leven, het ongezonde klimaat, de afschaffing der slavernij (1863) met de reusachtige uitbreiding der armenzorg, der pastoreele bediening en van het onderwijs schrikten terecht zeer velen af van het missionarisleven onder de gloeiende tropenzon.

Zelfs geen eigen Apostolisch Vicaris bestuurde meer deze missie, want de vorige, MGR. KISTENMAKER was wegens een ongeneeslijke ziekte in 1864 naar Holland teruggekeerd en bij Pauselijke Breve van 5 October 1865 definitief als Apostolisch Vicaris van Curaçao ontslagen.

Alleen dus een religieuze orde, waarvan de leden door beloften van gehoorzaamheid gebonden waren, kon in staat zijn hier blijvende hulp te schaffen.

De langdurige onderhandelingen van den H. Stoel werden eindelijk met een gunstig resultaat bekroond door het bovengenoemde decreet van 9 Juli 1868, dat de missie aan de Hollandsche Dominicanen toevertrouwde.

De zwaarwichtige moeilijkheden die de Orde tegen deze opdracht had ingebracht, verdwenen als sneeuw voor de zon op het gezaghebbend vaderlijk woord van Christus Stedehouder Paus Pius IX; „*Confidite, ite in vineam meam; in verbo meo laxate rete*" „*Hebt vertrouwen, gaat in mijnen wijngaard; werpt op mijn woord het net uit*"

Het was de zekere belofte van Gods bijstand.

„Is dat niet het Goddelijk Woord?" zoo schreef de Provinciaal aan zijn Ordebroeders, „Onze verlosser heeft door zijn Plaatsbekleeder gesproken en daarmede is de zaak beslist. *Laten wij daarom met Abraham tegen alle hoop in vertrouwen.* God zelf zal alles ten goede regelen."

Einde Mei 1869 werd Pater VAN EWIJK, destijds Prior van het hoofdklooster en studiehuis te Huisen, en die vroeger gedurende 4 jaar secretaris van MGR. GRIFFITH en Missionaris aan de Kaap de Goede Hoop was geweest, door den Paus benoemd tot Apostolisch Visaris van Curaçao. De 26 Juli op het feest van de H. Anna, patrones van Curaçao, ontving hij de Bisschopswijding in de Kathedrale Kerk te Utrecht en na nog van 8 December 1869 tot Februari 1870 de zittingen van het Vaticaansch Concilie in Rome te hebben bijgewoond, vertrok MGR. VAN EWIJK 3 Juni 1870 te zamen met de Eerw Pater R. SCHRAUWEN en H. BERGMANS en Broeder JOSEPH MARIA KÖLLER met de Pakketschoener *Gouverneur de Rouville* naar Curaçao, waar zij na een voorspoedige van 37 dagen op den 11 Juli 1870 aankwamen.

De vreugde, waarmede het Curaçaosche volk Mgr. en zijn medemissionarissen ontving, gaat alle beschrijving te boven.

Gelijk Mgr. zelf een paar dagen later reeds aan den Provinciaal der Orde in een uitvoerig schrijven berichtte, kwamen bij aankomst van den schoener vele pontjes met vlaggen versierd hem tegemoet en bleven langs zij tot aan den wal. Dáár stapte MGR. met PATER BERGMANS in het eigen rijtuig van den Gouverneur, terwijl PATER SCHRAUWEN en BROEDER JOSEF in een tweede rijtuig plaats namen en naar de St. Annakerk reden om God te bedanken voor de voorspoedige reis.

Daar aangekomen sprak Mgr. de vergaderde menigte en de geestelijkheid toe, en verzekerde hen, dat hij het Bestuur der Missie op zich genomen had, bereid om niet alleen zijn krachten, maar ook zijn leven er voor te geven. Hierna ontving Mgr. ten zijnen huize tal van corporaties en bijzondere personen ten gelukwensch. Des avonds werd vóór de bisschoppelijke woning muziek uitgevoerd en vuurwerk afgestoken.

***

God spaarde reeds in het begin de nieuwe onderneming haar kruisen en wederwaardigheden niet. Reeds 4 maanden na aankomst op den 19 November stierf aan de gele koorts de Eerw Pater H. Bergmans, een man van buitengewone talenten, die te voren in het studiehuis zijner Orde Professor in de Wis- en Natuurkunde was geweest, een man op wien men alle verwachtingen gebouwd had. Bij het vernemen dier tijding schreef de Provinciaal in Holland:

„*Primitiae frugum*, het beste is aan God geofferd, daar de dierbare overledene niet eens in de verte door iemand in onze gansche provincie, voor hetgeen hij dienen moest, kon overtroffen worden."

Bovendien was het te verwachten dat die plotselinge dood en die gevreesde ziekte anderen, zelfs de moedigsten zouden afschrikken.

Gelukkig werd die vrees niet bewaarheid. Want reeds terstond boden zich onmiddellijk verschillende Paters in Holland vrijwillig aan om de plaats van den overledene in te vullen, uit wie het volgende jaar twee gekozen werden de Paters H. van den Heiligenberg en L. Mulder om het werk der missionarissen hier te komen verlichten.

Paus Pius IX had tot vertrouwen aangespoord, de Provinciaal had geantwoord:

„Laten wij hopen tegen alle hoop in. God zelf zal alles ten goede regelen." En God heeft werkelijk op zichtbare wijze alles ten goede geregeld.

Gods zegen heeft het onbeduidende mosterdzaadje zijn overvloedigen wasdom gegeven.

De Curaçaosche Bisschoppen

sedert 1870.

Het hart vol blijheid en dank zal het katholieke volk van Curaçao morgen den 50sten herinneringsdag gedenken van de "joyeuse entrée" der eerste missionarissen van de St. Dominicus-Orde op dit eiland.

Op dezen dag gaan in dankbaar herdenken de Dominicaansche Bisschoppen, die achtereenvolgens dit Vicariaat bestuurden, onzen geest voorbij.

Op de eerste plaats Mgr. H.J.A. van Ewijk (1870—1886), de eerste hunner, die vol moed en blakenden zielenijver het voetspoor volgde van zijn roemrijke voorgangers Mgrs. Niewindt en Kistenmaker.

Reeds zijn eerste blik overtuigde hem welk een aanzienlijk deel der stadsbewoners niet in staat waren zelfs maar oppervlakkig hun godsdienstplichten te vervullen en om in dien nood te voorzien richtte hij reeds terstond de Parochie van Pietermaai op en langzaam aan verrees daar de ruime Kerk, toegewijd aan de Koningin van den H. Rozenkrans. Hij steunde de stichting van het Jongens-Weeshuis van Santa Rosa en van zooveel andere weldadigheids-instellingen in zijn Vicariaat. Aan zijn krachtig initiatief danken wij de oprichting van het weekblad de „Amigoe di Curaçao", waarin zoo menig degelijk artikel van zijn hand verscheen.

Zijn opvolger Mgr. C. H. J. Reynen (1886—1887), die reeds vóór zijn verheffing tot Apostolisch Vicaris, zooveel ijver en werkkracht ontwikkeld had als grondlegger der R. K. Jongensscholen, was het helaas niet gegeven langen tijd de hem toevertrouwde kudde te leiden, want reeds zes maanden na zijn consecratie overleed hij, betreurd door rijk en arm, door alle standen onzer maatschappij.

Reeds van 1875 tot 1884 als Vicaris geroemd om zijn hartelijken eenvoud en beminnelijk karakter, steeg Mgr. H. A. M. Joosten (1887—1896) als Bisschop nog meer in aller sympathie om den adel van zijn Priesterhart en vaderlijke goedhartigheid, waarmede hij een ieder ontving. Groot en verheven toonde hij zich ook in zijn langdurig en smartvol lijden, dat hij als een martelaar met een bewonderensdwaardig geduld leed en opdroeg voor het heil van zijn kudde.

Zegenrijk was het Bestuur van Mgr. J. J. A. van Baars (1897—1910), die met krachtige hand het katholieke onderwijs verbeterde en uitbreidde, de katholieke pers tot nog grooter ontwikkeling bracht door de oprichting van het volksblad „La Cruz", dat nog heden aan zijn devies: „Crux Virtus Mea" hulde brengt. Ook de meer moderne eischen der ziekenverpleging begonnen onder zijn bestuur beter tot hun recht te komen door den grootschen bouw van den Westelijken vleugel van het St. Elisabeth's Gasthuis (1905).

Een nieuw tijdvak van bloei brak voor de Curaçaosche Missie aan bij de komst van Mgr. M. G. Vuylsteke in 1910. De steeds stijgende behoeften in dezen nieuwen tijd, de hooge altijd zwaardere eischen gesteld aan het Katholieke onderwijs, den groei van het zielental wist deze actieve Bisschop energiek het hoofd te bieden door nieuwe ruimere fondsen voor de Missie in Nederland en Amerika op te sporen. Als vrucht van die reizen zagen wij in den loop der jaren bijna in elke Parochie hetzij een nieuwe school of kerk of zelfs beide opgericht worden en de Missie naar de hoogte stijgen van den modernen tijd.

Moge het dezen kerkvoogd gegeven zijn nog tal van jaren aan het hoofd te staan tot heil en bloei der Curaçaosche Missie.

W. M. HOYER

PAROCHIES DER R. K. MISSIE IN 1920.

Op Curaçao.

St. Anna, Pietermaai, H. Familie, Sta. Rosa, Montagne, Sta. Maria, S. Willibrordo, Barber, Westpunt.

Op Aruba.

Playa of Oranjestad, Noord, Sta. Cruz, Sabaneta.

Op Bonaire.

Playa of (Kralendijk), en Rincon.

St. Martin.

Philipsburg (met bijkerk op Simpsonsbay) en op het Fransche gedeelte: Marigot.

Op Saba.

Bottom — Windwardside — Hellsgate.

Op St. Eustatius.

Kerk van St. Eustatius.

Op St. Bartholemy (Fransche kolonie).

Gustavia en L'Orient.

De dit parochies *Marigot, Gustavia en L'Orient* staan onder jurisdictie van den Bisschop van Guadeloupe.

Stichtingen, nieuwe gebouwen en uitbreidingen van gebouwen van 1870 tot 1920.

In het jaar 1870. Oprichting van de parochie van Pietermaai (18 December).

1873. Bouw van het Pensionaat *Welgelegen*.

1875. Verbouwing van de kerk van Westpunt.

1876—1882. Bouw van de Rozenkranskerk van Pietermaai.

1878. Vernieuwing van de kerk van Barber.

1881—1885. Bouw van de nieuwe kerk op de Noord, Aruba.

1882. 20 April. Inwijding van de kerk van Pietermaai. — 11 October. Oprichting van de St. Jozef-Gezellen-Vereeniging.

1883. 1 Januari. Oprichting van het Weekblad *Amigoe di Curaçao*.

1884. 23 November. Inwijding van het gebouw van de St. Jozef-Gezellen-Vereeniging op Pietermaai.

1884—1888. Bouw van de nieuwe kerk op S. Willibrordo. — 1884 Pastorie in de Bottom op Saba.

1885. 19 Maart. Stichting van het Jongensweeshuis van Sta. Rosa. 1 Juli. Eerste R. K. Jongensschool op Otrabanda.

1885. 14 April. Eerste steenlegging van het Convent der Paters te Pietermaai.

1885. Bouw van de Kapel van *Welgelegen*.

1885. 13 Januari. Oprichting van de eerste jongensschool voor onvermogenden op Pietermaai.

1886. 13 November. Aankomst der eerste Fraters van Tilburg.

1888. 5 December. Inwijding van het St. Thomas College.

1888—89. Bouw van den Linkervleugel van het Pensionaat *Welgelegen*.

1890. Begin der scholen van de Zusters Dominicanessen op St. Martin.

1892. Januari. Oprichting van de St. Vincentius-school voor onvermogende jongens op Otrabanda.

1892. 14 Juni. Inwijding van het nieuwe Weeshuis op Sta. Rosa. — Uitbreiding van de kerk op Sta. Maria.

1893. 1 Juli. Inwijding van de nieuwe kerk op Sta. Cruz — Aruba. Bouw van het Zustershuis op Westpunt.

1897. Bouw van 't Seminarie op Scherpenheuvel.

1898. Nieuwe kerk op Westpunt en vernieuwing van de school aldaar

1897—1898. Bouw van Zustershuis en scholen op Pietermaai en vernieuwing der jongensscholen.

1900 Nieuwe kerk en oprichting van zelfstandige parochie Sabaneta — Aruba. Installatie van eigen drukkerij van het Vicariaat. Nieuwe kerk op Montagne en nieuwe kerk op Sta. Rosa gebouwd. Oprichting van Union San Hosé van Otrabanda. Oprichting van het Weekblad *La Cruz*.

1901. Nieuwe pastorie op Montagne. — School en nieuwe kerk op Simpsonsbay, St. Martin.

1902. Opbouw van toren en nieuw presbyterium van de St. Annakerk op Otrabanda. Nieuwe pastorie op Otrabanda.

1904. Vergrooting van het Weeshuis op Sta. Rosa.

1907. Nieuwe school in de Bottom op Saba.

1908. Nieuwe kerk op Rincon, Bonaire — Vernieuwing van kerk, pastorie en Zustershuis in de Bottom op Saba. Nieuwe school op Sta. Rosa en nieuwe kerk op St. Eustatius. Zusterschool op Montagne begonnen.

1908. Oprichting van het St. Rosa's Hospitaal op Saint Martin.

1909. Nieuwe school op Sabaneta, Aruba.

1909. Nieuwe school en Zusters huis in Windwardside op Saba.

1910. Restauratie der St. Anna op Otrobanda. (Nieuw dak en gewelf) Komst van de Zusters Dominicanessen Playa—Aruba.

1910 Uitbreiding van het St. Rosa's Hospitaal op Saint Martin.

1911. Nieuwe kerk op Hellsgate en verbouwing der kerk op Windwardside op Saba.

1912. Aankoop van de gronden San Mattheo, Curaçao; nieuwe school en pastorie op S. Willibrordo; uitbreiding van school en Zustershuis op Montagne; nieuwe school op Sta. Maria en Zustershuis. Oprichting van het Jeugd-Tijdschrift *Ala Blanca*.

1913. Verbouwing en uitbreiding van de jongensscholen op Pietermaai en Otrabanda. Nieuwe meisjesschool op Playa, Aruba. Bouw van kapel en Oostelijke vleugel van het St. Elisabeths-Gasthuis, Curaçao.

1914. Begin van den bouw der kerk op San Mattheo; nieuwe jongensschool en Fratershuis op Playa, Bonaire, nieuwe kerk op de Noord, Aruba.

1916. Nieuwe school op den Noord, Aruba; aankoop van *villa Jane* voor Zustershuis op Playa, Bonaire; nieuw Zustershuis op Rincon; verbouwing van het St. Thomascollege en nieuwe school op Montagne.

1917. Nieuwe school op Sabaneta. Uitbreiding van de scholen op St. Cruz—Aruba en Barber. Nieuw fratershuis en jongensschool op Playa-Aruba; nieuwe Kerk op Playa Aruba en den afbouw van de Kerk der H. Familie. Nieuwe school op Rincon-Bonaire.

1918. 20 Januari Oprichting van de nieuwe parochie en inwijding van de nieuwe kerk van de Familie Otrabanda Curaçao. Uitbreiding van het zustershuis en school op Philipsburg. St. Martin. Nieuwe speelplaats voor de St. Vincentius-school op Otrabanda; aankoop van *Jawë* en *Jan Doret* voor oprichting van nieuwe parochies aldaar. —Nieuwe school op San Matthéo. —St. Vincentius-Stichting ter verzorging van verwaarloosde jeugd.

1919. Nieuw klooster der zusters op Playa Aruba. Oprichting van het Meisjes Patronaat met naai- en hoedenschool op Pietermaai en Otrabanda.

1920. Verbouwing van het oude Zustershuis tot Ziekenhuis op Playa Aruba; nieuwe pastorie op Sta Cruz-Aruba. Verbouwing van *Scherpenheuvel* tot Weeshuis en Opvoedingsgesticht voor verwaarloosde jongens.

Statistiek der Curaçaosche Missie.

	in 1870.	in 1919.
Parochies	14	22
Priesters	19	34
Doopsels toegediend	1195	1.548
Eerste Communicanten	557	1.228
Paasch-Communiën	8.700	28.503
Huwelijken	140	246
Uitgereikte H Communiën in het geheele jaar	(in 1896) 76.000	617.850
Schoolkinderen	1)1.645	6144

1) In dit laatste cijfer zijn ook de kinderen, die meer dan ⅓ der schooltijden verzuimden, en die der bewaarscholen en der niet-gesubsidieerde scholen, mede inbegrepen.

Bii de komst van Mgr. VAN EWIJK (11 Juli 1870) waren hier in de Missie werkzaam 16 seculiere priesters en 3 Paters Capucijnen. Van deze 19 priesters stierven er hier 12 en de overige 7 verlieten de Missie. Na 1870 kwamen nog 7 seculiere priesters zich hier vestigen, waarvan 4 hunner hier overleden. Twee hunner gingen terug naar Holland. De Eerw. Heer A. G. ELLIS thans Rector van *Welgelegen* is de eenige seculiere priester, hier thans nog in de Missie werkzaam.

Van 1870 tot 1920 kwamen uit Holland 79 priesters Dominicanen waaronder 5 bisschoppen naar de Curaçaosche Missie.

Van dezen overleden 4 bisschoppen en 16 priesters,

samen	20	
vertrokken naar Holland	19	priesters
samen	39	„
thans nog met verlof in Holland	6	„
	45	„

Zoodat er nu nog 79 — 45 = 34 paters in de Missie werkzaam zijn

Het R. K. Bijzonder Onderwijs

1870--1920.

Van het begin af hebben de Kerkvoogden, die de Missie van Curaçao bestuurd hebben, hun beste zorgen aan de volksscholen besteed. Voor een breedere uiteenzetting kan ik verwijzen naar de brochure: „*De Chronologische Ontwikkeling en de staat van het bijzonder onderwijs in de Kolonie Curaçao* van den ZEerw. Pater G. J. DAHLHAUS, terwijl ik hier een kleine statistiek laat volgen van het aantal schoolkinderen over de jaren 1870, 1886, 1896 en 1910, nl. die jaren, waarin een nieuwe Apostolische Vicaris het bestuur van de missie heeft aanvaard. Waarschijnlijk is over die beide eerste jaarcijfers de *geheele* schoolbevolking gerekend. met inbegrip van de bewaarscholen en Spaansche scholen (internaten); alleen bij het jaartal 1896 worden deze laatste, nl. het St Thomas College en Welgelegen, met name uitgezonderd.

jaren	*leerlingen:*
1870	1645
1886	2575
1896	4386
1910	4656
1919.	5666

Onder die 5666 leerlingen is niet begrepen het getal leerlingen welke een derde van schooltijden verzuimd hadden, Van die 5666 leerlingen waren er in de scholen *van het Stadsdistrict* 1748, op de scholen in de *buitendistricten van* Curaçao 1841, op de scholen van *Aruba* 950, op die van *Bonaire* 648.

De R. K. bijzonder scholen, waarvoor geen subsidie ontvangen werd, telden ± 130 leerlingen, de bewaarscholen ruim 250 kinderen.

Het personeel van de scholen bestaat nu uit 138 leerkrachten, terwijl er nog 35 personen werkzaam waren bij het niet gesubsidieerde R. K. Onderwijs of als vakonderwijzeressen of voor het onderwijs werden opgeleid.

M. A.

Sociaal Werk.

Het is niet mijn doel de geschiedenis gedurende deze vijftig jaren te schetsen van het werk der Paters op *zuiver godsdienstig* terrein. Daarmee zou men een boekdeel vullen en dan nog zou veel moeten achterwege blijven, wijl juist op dat terrein zooveel in het verborgen geschiedt. De geschiedenis der gewetens laat zich niet schrijven. Ik wil enkel met eenige groote trekken aangeven, wat door de Paters ook buiten hun eigenlijk, hun geestelijk werk verricht is tot socialen opbloei, tot maatschappelijken vooruitgang van ons volk. En helaas, ook daarvoor ontbreken mij nog

zoovele gegevens. Maar het weinige, dat ik geven kan, moge toch aan iedereen doen zien, hoeveel redenen tot dankbaarheid en blijde deelneming in de feestvreugde ons volk heeft.

Slaan we dan allereerst onzen blik op het Weeshuis van St. Rosa.

Reeds onder het bestuur van den eersten der Dominicaansche Bisschoppen van Curaçao werd door den ijverigen pastoor der parochie van St. Rosa de ZEerw. Pater H. A. Frie dat weeshuis gesticht. Het was niet slechts een toevluchtsoord voor ouderloozen. Neen, Pastoor Frie, een man met een kunstenaarsziel, die in Italie, het land der kunst, zich in de schilderkunst bekwaamd had, begreep, dat het voor den Curaçaoschen knaap dringend noodig was een goed ambacht te leeren. Daarom wist ZEerw. aan dat weeshuis ten koste van de grootste offers al dadelijk een opleiding te verbinden voor de meest nuttige ambachten: schoenmaken, kleermaken, verven, smeden, timmeren, meubelmaken. Ruime werkplaatsen werden er voor ingericht, flinke gereedschappen aangeschaft en bekwame meesters uitgenoodigd om zich met de leiding te belasten. Vraag niet, hoeveel dat kostte aan financieele offers.

Daarvoor schrok een man als Pater Frie niet terug. Alles ondernam hij tot zelfs bedeltochten door Amerika en Holland om zijn stichting tot stand te brengen. Hoevelen hebben daar sinds dien tijd de eerste bekwaamheid opgedaan in het vak, waarmee ze later een behoorlijk bestaan konden verdienen.

Immer door hebben de Apost. Vicarissen, die Monseigneur van Ewijk opvolgden, kun machtigen steun aan die zoo nuttige stichting blijven verleenen en wie onzer weet niet, hoe de tegenwoordige Bisschop, Monseigneur Vuylsteke doende is aan die inrichting grootere uitgebreidheid te geven, opdat het nog meerderen tot voordeel zou kunnen zijn.

En zet nu naast die ambachten ook eens de opleiding in de muziek, welke de jongens daar te gelijkertijd genieten. Die edele kunst, die zooveel bijdraagt tot vervrooliijking van het leven en die zoo beschavend en vormend werkt op den menschelijken geest!

De roem van Pater Frie als stichter van die inrichting zal blijven klinken tot bij het verre nageslacht.

Al spoedig zagen de Paters in dat de stichting van hun grooten Medebroeder Pater Frie, toch altijd tot een betrekkelijk klein getal leerlingen zich zou beperken. Daarom hebben ze ook jongensscholen geopend voor het gewoon lager onderwijs, opdat de jeugd, eerst na behoorlijk onderricht, gemakkelijker en met méér succès den weg zou vinden naar de werkplaatsen, bij de scheepvaart of op de handelskantoren. En al moesten zij nu weldra naar andere krachten voor dat onderwijs uitzien, wijl hun zielzorg hen niet toeliet zich zoo geheel aan het schoolonderwijs te geven, toch komt hun de eer toe de grondleggers te zijn van het nu zoo bloeiend Roomsch onderwijs. Of heeft niet de tweede der Dominicaansche Bisschoppen Monseigneur Reynen reeds als Vicaris provinciaal persoonlijk aan het hoofd gestaan der eerste kostelooze jongensschool?

En met hoeveel offers heeft de Missie dat onderwijs steeds hooger trachten op te voeren?

Hoe hebben de Bisschoppen en hun ondergeschikten door spreken en schrijven altijd op grooteren steun van het gouvernement aangedrongen om hun scholen en onderwijs in overeenstemming te kunnen brengen met de eischen van den nieuwen tijd.

Men leze slechts de verdienstelijke brochure van den Zeer Eerw. Pater Dahlhaus: *„De chronologische ontwikkeling en de staat van het Bijzonder Onderwijs in de Kolonie Curaçao."* Als men dan nog weet, hoe zich die ijverige Pastoor voor datzelfde doel heeft ingespannen gedurende zijn vacantietijd in Holland doorgebracht, dan zal niemand het mij euvel duiden, dat Zijn naam hier met eere vermeld wordt.

Gaan we nu zien, wat de Paters nog hebben gedaan voor de grooteren!

Dan staan we al dadelijk voor die mooi geregelde Clubs *„San Hosé"*. En op Pietermaai reeds en op Otrabanda leven die! En aan wie de eer? Is niet de oude, nu bijna vergeten Pater L. Jansen er de grondlegger van?

Naast zijn Club, had hij op Pietermaai reeds zijn werkplaatsen — schoenmakerij en kleermakerij, waar zijn gezellen arbeidden en geld verdienden. Jammer genoeg moesten door ongelukkige omstandigheden die werkplaatsen later worden opgeheven. Hebben niet na hem de Paters van de Pavert en Poiesz zich niet met hart en ziel aan dat werk gegeven! Wat is het doel? Is het niet, den jongeling, die reeds in betrekking of ambacht is — na zijn werktijd — een passende ontspanning te bezorgen en tevens hem in de gelegenheid te stellen zijn verstandelijke ontwikkeling verder voort te zetten? Op wat aangename wijze wordt het vereenigingsleven daar bevorderd! Wat schoone gelegenheden bieden die bijeenkomsten om de belangen van den werkman gezamenlijk onder degelijke leiding te bespreken! Hoe zeer werken ze mede om drankmisbruik en onzedelijkheid te bestrijden.

Wat 'n prachtige gelegenheden om zoo echt te hooren spreken over de groote kwesties van den dag over de sociale moeilijkheden, over de voortreffelijkheid van het christelijk huiselijk leven.

En hoe heerlijk spontaan is uit die Club van Otrabanda ontstaan de *„Coöperatieve Vereeniging en Nijverheid"*. Wie anders dan de machtige geest van den Zeer Eerw. Pater van de Pavert, met zijn organiseerend talent had zoo iets tot stand kunnen brengen? Wie zal ze ons opnoemen de jongelingen, die daar sinds jaren geregeld werk en verdiensten gehad hebben, die anders wellicht door armoe of nog erger gedwongen zouden geweest zijn het eiland te verlaten om in den vreemde misschien een allertreurigst leven te leiden. En is niet het vorig jaar op Pietermaai door den helaas te vroeg ontslapen Pater Poiesz naast de jongelingenvereeniging ook een Meisjes-Patronaat tot stand gebracht met naaischool, en hoedenvlechtschool? Ook geestesvorming, veredeling van gevoelens, fijnere beschaving worden in die Vereenigingen bevorderd door de met taaie volharding ingestudeerde, nobele en gevoelvolle tooneelvoorstellingen, die tegelijk aan nietleden een mooien en aangenamen avond vol kunstgenot verschaffen.

En nu kom ik tot mijn vierde en laatste punt. En dan behoef ik slechts de namen te noemen der Paters van Weerelt, Euwens en Lamers in verband met de „stroovlechtindustrie"— en ieder, zal met mij instemmen dat hier een groot sociaal werk is verricht.

De stroohoedenvlechtindustrie is voor velen een bron van bestaan en voor meerderen een groote bijverdienste.

Vooral Pastoor van Weerelt heeft met den heer Henriquez geijverd voor de opkomst dier industrie. Jaren geleden was het Pastoor van Weerelt die op practische wijze het maken van middelsoort en fijne hoeden wist aan te moedigen door deze hoeden gere eld tegen hooge prijzen op te koopen en te zorgen dat tal van familiën ruime verdiensten ten deel viel. Hoe Pastoor Lamers door de hoedenindustrie de economische positie der vrouwelijke bevolking van de parochie Rio con verbeterd heeft is van algemeene bekendheid.

Neem de *Amigoe di Curaçao* van jaren her, of neem ze van den laatsten tijd, en telkenmale ontmoet ge nummers, waarin de Eerw. Pater Euwens schrijft over de stroovlechtindustrie; hij moedigt aan, hij geeft raad, hij zoekt nieuwe wegen, hij vergelijkt, maakt statistieken; in één woord hij interesseert zich voor de zaak, als of hij niets anders te doen had; men zou zeggen die man moet er al zijn tijd aan geven. En toch weten we, dat de ijverige *Amigoe*-redacteur en Rector van het St. Elisabethsgasthuis zich nog met heel wat andere zaken heeft in te laten.

Sta dan als dan als één man op gij, dankbaar Curaçaosche volk, dat bij al deze weldaden uwer Paters er misschien nog honderd andere voegen kunt, die mij onbekend zijn, en roep met mij op dezen gouden jubeldag: „Heil U, Paters, ontvangt den dank van het Curaçaosche Volk."

G. v. I.

GETROUWD.

Alex Curiel

en

Zelma de Marchena.

Habana 8 Juli 1920.

HET FEESTCOMMITTE.

Bij circulaire van 27 Mei ll. werd de vorming van de onderstaande Feestcommissie aangekondigd, die zich belastte het Feest op waardige wijzen voor te bereiden en te doenvieren.

Heeren	Dames,
A. Badaracco	met medewerking van een damescomité, bestaande uit de dames.
H. v. d. Beld	Mevr. Clara P. de Weeber. Voorzitster
M. B. Daal	„ A. de Badaracco
I. P. Dania	„ Henriette Fowler
J. M. J. Ellis	„ Rosa Cruz Leyba
Mr. W. Ch. de la Try-Ellis	„ de Meaño Rojas
H. Fowler	Mejuf. C. Helfrich
J. S. Joubert	„ Blanca Araujo
R. S. S. de Lanoy	„ Beltina Chapman
A. Osorio	„ Marie Ellis
Frater M. Ricardo	„ Uranie van Eps
M. M. Römer	„ Ana Paula Henriques
G. A. Romijn	„ Luisa Leon.
C. A. A. Teunissen	„ Consuelo Leyba
I. N. v. d. Veen Zeppenfeldt.	„ Lydia Martis
3. v. d. Veen Zeppenfeldt. Voorzitter	„ Margot Menge
J. Sutherland, Onder-voorzitter	„ Elisabeth Mensing
F. G. Mensing, penningmeester	„ Sarita Villalobo
J. H. Sprockel Secretaris	„ Anny v. d. Veen Zeppenfeldt

Berichten uit de Kolonie.

Aruba.

In de parochie Sta Cruz op Aruba heerschen de waterpokken. Verscheidene menschen liggen ziek.

Triduum.

Ook op geestelijke wijze is het gouden jubelfeest der komst der Paters Dominicanen in deze kolonie voorbereid. In alle parochies der stad is Woensdag avond een Triduum geopend, waarvan de predicaties in de Sta Annaparochie door den Zeer Eerw Pater Hendriks, pastoor van Montagne, in de Rozenkranskerk van Pietermaai door den Eerw Pater Kösters, kapelaan der St Annakerk, en in de Kerk van den H. Familie op San Matéo door den Zeer Eerw Pater A. Kuijpers, pastoor van S. Willebrordo, gehouden worden.

A. s. zal in de Vroegmissen een Generale Communie plaats vinden.

In het Pontificaal lof op as. Zondag in Kerk van Pietermaai zal de Apostolisch Vicaris Mgr. M. G. Vuylsteke zelf de spreek houden.

Doofstommen.

Door Z.D.H. Mgr Vuylsteke is in alle parochies van het Vicariaat een onderzoek ingesteld over het aantal doofstommen dat zich daar bevinden. Als resultaat van dit onderzoek is gebleken, dat er zich welenkele doofstommen bevinden, die reeds volwassen zijn, waarvoor dus natuurlijk weinig meer voor hun opvoeding kan gedaan worden. Doch een viertal nog kinderen, afkomstig van de parochie Sabaneta Aruba, is reeds hier aangekomen, om waarschijnlijk met de Oranje Nassau naar Nederland gezonden te worden, om daar in het Doofstommen-Instituut te St. Michiels-Gestel te leeren spreken en iets te leeren, waardoor zij later in hun onderhoud zullen kunnen voorzien.

Nuntiatuur te Caracas.

Het heeft Z. H. den Paus behaagd de internuntiatuur van Venezuela te verheffen tot Apostolische nuntiatuur. De titularis is Mgr. Francesco Marchetti Selvaggiani.

Hoog bezoek.

Zondag ll. kwam hier per SS. *Zulia* aan, komende van Caracas. Z. D. H. Mgr. Marcos Godoy, nieuw benoemd bisschop van het diocees Maracaibo. Na in gezelschap van Mgr. Vuylsteke een bezoek gebracht te hebben aan het Pensionaat *Welgelegen*, waar den kerkvoogd een feestelijken ontvangst bereid was, zette Z. D. H. denzelfden avond de reis naar Maracaibo voort.

Geslaagd.

Volgens dezer dagen door de familie ontvangen telegrafisch bericht, is de Heer S. Gerald C. van der Veen Zeppenfeldt aan de Universiteit te Amsterdam geslaagd voor het Candidaatsexamen in de Rechten. Aan den student en zijn geachte familie onze hartelijke gelukwenschen.

Onderwijsgelijkstelling in Suriname en Curaçao.

De heer van Vuuren heeft aan den Minister van Koloniën i. d. 1 Juni de volgende *schriftelijke* vragen gesteld:

1. Verwacht de regeering, dat de bekostiging op voet van gelijkheid van het bijzonder en het openbaar onderwijs in de koloniën Suriname en Curaçao, door het bij de wet van den 28sten Maart 1920 (Stbl. 130) gewijzigd Regeeringsreglement gevorderd, binnen korten tijd, uiterlijk in den loop van dit jaar in practijk zal worden gebracht?

2. Zoo neen, acht de regeering het dan niet gewenscht en is zij bereid harerzijds te bevorderen, dat, zooals in het Moederland is geschied, althans de volkomen gelijkstelling der salarissen voorloopig worden ingevoerd met terugwerkende kracht tot 1 Jan. 1920 of althans tot het oogenblik, waarop de wijziging van het Regeeringsreglement tot wet is geworden en dat voor Suriname de subsidieering van de bijzondere scholen niet langer afhankelijk worden gesteld van de kosteloosheid van het bijzonder onderwijs?

3. Indien de regeering om een of andere reden vreest, dat de gelijkstelling of gelijke bekostiging in haar geheel of de gedeeltelijke gelijkstelling, bedoeld in de tweede vraag niet binnen zeer korten tijd zal tot stand komen, is zij dan bereid het bijzonder onderwijs spoedig een zoodanigen financieelen steun te verleenen, als het bijzonder onderwijs gerekend kan worden meer te ontvangen, indien de gelijkstelling alsnog met ingang van den datum der wijziging van het R. R. zou worden ingevoerd?

Frieda.

Deze pakketschoener tusschen Curaçao, Bonaire en Aruba, zal wegens noodzakelijke reparaties van 15 tot 22 Juli buiten dienst zijn.

Gedecoreerd.

Door H. M. de Koningin der Nederlanden is de Heer Samuel de Sola, sedert meer dan 25 jaren Hollandsch Consul te Barranquilla (Colombia) benoemd tot Ridder van de Oranje-Nassauorde.

Nieuw draadloos Station.

Door de Regeering der Republiek Colombia is met de Marconi-Co. te Londen een contract gesloten voor de levering van de draadlooze stations te Puerto-Colombia, Cúcuta, Medellin en Cali.

Nog in den loop van dit jaar zal in de hoofdstad Bogotá een groot krachtstation, voor D. T. worden opgericht, waarvan de kosten op 20 millioen frs. geschat worden. Aldus bericht het B. C.

Koloniale Raad.

Wenschelijkheids-Begrooting

Voorloopig Verslag.

Het afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeene beschouwingen.

Dit ontwerp, dat reeds in de Memorie van toelichting op het ontwerp tot voorloopige vaststelling van de K. H. B. van Curaçao voor 1921 was aangekondigd en met belangstelling door den Raad werd tegemoet gezien, werd met gemengde gevoelens door de Afdeelingen ontvangen.

Ofschoon n. l. in het onderhavige ontwerp posten voorkomen, waarover het algemeen veel voor gevoeld wordt, koesterde de meerderheid der leden de vrees, dat verschillende aangevraagde credieten voor deze berooide kolonie te luxueus zijn.

Het eenige artikel.

Ad. 1o. sub a en b.

De toelichting op deze onderdeelen was, meende men, niet voldoende. Gaarne wilde men vernemen, *waarom* het noodig is een specialen ambtenaar van het openbaar ministerie aan te stellen, die met den rechter op de Bovenwindsche eilanden zal moeten rondreizen.

Waar op ieder eiland toch reeds een ambtenaar is, bevoegd tot het uitoefenen van het openbaar ministerie, meende men voorshands deze posten onnoodig te moeten vinden.

Een lid merkte op, dat hij, niet met de Bovenwindsche toestanden op de hoogte zijnde, zich niet tegen de aangevraagde credieten wilde uitspreken.

Ad. 1o. sub c

Gevraagd werd, waarom ook niet aan den dominee en de rabbi's tegemoetkoming in de kosten van vervoermiddelen zal worden toegekend. De leden, die deze vraag stelden, meenden, dat het veel gewenschter zou zijn, in het geheel geen tegemoetkomingen voor het gestelde doel toe te kennen aan geestelijken van welke gezindte ook. Breedvoerig werd gesproken over de vraag of het niet eigenlijk de kerkekas is, die deze en dergelijke uitgaven moet bekostigen.

Ten overvloede werd in dit verband gewezen op het tegenwoordige streven om te geraken tot scheiding van kerk en staat, in welk systeem het aangevraagde crediet zeer te onpas komt.

Hiertegen werd opgemerkt, dat men in ieder geval, zoolang meer besproken scheiding niet heeft plaats gehad, den geestelijken, als zijnde ambtenaren, evengoed de tegemoetkomingen in quaestie dient toe te kennen als aan de anderen, die daarvoor in aanmerking komen, terwijl naar aanleiding van de betoogde wenschelijkheid om ook aan den dominee en de rabbi's tegemoetkomingen voor vervoermiddelen toe te kennen werd gezegd, dat hier slechts gelden aangevraagd zijn voor bedoelde tegemoetkomingen aan geestelijken, wier parochies zich tot in de buitendistricten uitstrekken.

Ad 1o. sub e.

Wandelplaats langs den Waterkant (Overzijde) en op het Molenplein.

Over het aangevraagde crediet tot het aanbrengen van een verharding met trottoirs en verhoogde wandelplaats langs den Waterkant (Overzijde) en op het Molenplein, heeft men zich bij de behandeling van het ontwerp tot voorloopige vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1921 slechts formeel wenschen uit te spreken: daarom heeft men toen dien post afgestemd.

Inderdaad is de wandelplaats aan den Waterkant Overzijde vrijwel de eenige daartoe bruikbare gelegenheid te Willemstad. De omstandigheid, dat juist daar een groot hotel gevestigd is, waardoor dus ook vele vreemdelingen van die wandelgelegenheid gebruik zullen maken, verhoogt zeker de wenschelijkheid tot moderniseering van dat gedeelte van de Overzijde.

Waar opgemerkt werd, dat er nog zoovele andere straten zijn, die dringende reparatie noodig hebben, en gevraagd werd, waarom daaraan niet werd gewerkt, antwoordde men, dat het wel het beste leek, met de grootste en meest gebruikte wegen te beginnen.

Een lid wenschte nog eens uitdrukkelijk zijn leedwezen te kennen te geven over het feit, dat met het werk aan den Waterkant en op het Molenplein een aanvang gemaakt was, vóór dat de Raad zich daarover had uitgesproken. Hij meende, dat er best een suppletoire begrooting voor 1920 ingediend had kunnen worden. Men wist toch wel eenigen tijd te voren, dat deze werkzaamheden zouden worden verricht, meende hij.

Aanschaffing of aanbouw van een motorboot voor den algemeenen dienst in de haven van Willemstad.

Algemeen was men het er over eens, dat deze boot noodig is. Men sprak de hoop uit, dat dit een afdoende oplossing zal zijn van de motorboot-quaesties in de havendiensten.

In overweging werd gegeven een kleine motorboot uitsluitend voor den quarantainedienst aan te schaffen.

Aanschaffing van een brandspuit voor Aruba.

Betwijfeld werd of dit voor Aruba, waar de huizen veelal ver uit elkaar liggen en het brandgevaar zeer beperkt is, wel noodig is.

Daartegen werd opgemerkt. dat het onverantwoordelijk zou zijn om aan Aruba de noodige middelen te onthouden om ingeval van brand met eenige kans op succes het blusschingswerk te verrichten.

In dit verband werd gewezen op den zwaren brand, die eenige jaren hier gewoed heeft in de opslagplaatsen van den Heer Lacle.

Van deze gelegenheid maakten enkele leden gebruik om de vraag te stellen of het werkelijk waar is, dat er in den laatsten tijd zulk een groote voorraad gasoline in de Willemstad op Curaçao aanwezig is buiten de daartoe bestemde opslagplaatsen. Algemeen achtte men dezen toestand zeer ongewenscht en sprak de hoop uit, dat het Bestuur in deze streng op zal treden.

Het kwam ook niet raadzaam voor, dat auto-garages onder woonhuizen worden ingericht. Men gaf in ernstige overweging een wettelijke regeling te treffen, waarbij dit verboden wordt.

Een lid vroeg of het bekend is of de tanks van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij en van de Standard Oil Co. alhier wel voldoende beschermd zijn. Hij koesterde de vrees, dat indien dit niet het geval was, dit speciaal voor de aan de haven grenzende buurten ingeval van brand en overvloeiing van het zeewater in de haven met brandende olie, een zeer groot gevaar kan bieden.

(Wordt Vervolgd.

GETROUWD.

J. Appel Jr

MET

Maria Urdaneta

Maracaibo 24 Juni 1920 1—2

Program der feestelijkheden

op 11 Juli aanstaande,

waarop voor 50 jaar de Missie van Curaçao aan de Eerw. Paters Dominicanen werd overgedragen.

I. Om 6 uur v.m. en om 12 uur klokkengelui van alle R. K. Kerken, gedurende 15 minuten.

II. Om 8,45 uur plechtig afhalen van Mgr. en den Hoog Eerw. Pater Vicarius, door den Voorzitter en den Secretaris van de feestcommissie.

III. Om 9 uur Pontificale H. Mis in de kerk van Pietermaai.

(Men zingt de Mis van Ignatio Mitterer met orkestbegeleiding.)

IV. Om 11 uur Receptie in het Convent van Pietermaai, voorgezeten door Z. D. H. Mgr. Vuylsteke en den Hoog Eerw. Pater Vicarius, Vertegenwoordigers der Dominicanenorde in Curaçao.

Gedurende de Receptie speelt het orkest der Weezen van Santa Rosa.

V. Om 5 uur n. m. Optocht der Roomsche schooljeugd naar bovengemeld Convent, waar zij een Cantate zal zingen, begeleid door het Orkest der Militairen, vertrek van het St. Thomas-college 4,15 uur.

VI. Om 6,30 uur Poncificaal Lof, Pietermaai.

VII. Om 8 uur 's avonds muziekuitvoering der beide Orkesten vóór het Convent te Pietermaai. ---

B. v. d. Veen Zeppenfeldt, Voorzitter.

J. H. Sprockel. Secretaris.

Maduro's Bank.

Vanaf den 1sten Juli ll. zullen wij de volgende rente vergoeden :

Op bedragen in rekening courant ontvangen (op saldo's niet beneden de fl 500).

in guldens	2 %	instede van	1½ %
in dollars (cheque)	2½ %	instede van	1½ %
in Engelsche ponden (cheque)	3 %	instede van	2 %

Op gelden in deposito in guldens en dollars met 30 dagen opzegging, 4 %, zijnde ons minimum thans teruggebracht tot fl 1000 in plaats van fl 2000.

Op depositos in guldens en dollars met 6 maanden opzegging, 4½ % en met een jaar opzegging, 5 %.

Maduro's Bank.

Curaçao, 30 Juni 1920. 2—3

En Materias de Salud.

En materias de salud la prudencia aconseja no hacer experimentos con medicinas inferiores. Ahora como consecuencia de la guerra cuesta algo más la famosa *Emulsión de Scott*, pero en medicinas lo barato es caro y más vale pagar lo que cuesta el famoso producto del hombre con el bacalao a cuestas, que arriesgar nuestra salud y la de nuestros familiares. 4

MUTUALITEITS-BANK.

AGENTSCHAP VAN CURAÇAO,

door de MUTUALITEITS-BANK te Bucaramanga, Colombia, op dit eiland opgericht.

Maatschappelijk kapitaal $ 500,000 Goud.

Het belast zich met :

a. den aan- en verkoop van wissels ;
b, incasseeringen bij opdracht ;
c. commissie-handel in 't algemeen ;
d. de vertegenwoordiging van buitenlandsche handelshuizen ;
e. de ontvangst en afzending van scheepsladingen.

Dit Agentschap, dat correspondenten heeft in de voornaamste steden van het Buitenland, waar er Banken zijn, neemt gelden a deposito in **Guldens, Pndn. Sterling, Peseta's** of **Francs** voor den termijn van niet minder dan een jaar, met voorafgaand advies van eene maand, een jaarlijkschen interest van **8** pCt. toekennend.

Aangezien de directeur van dit Agentschap, de heer J. P. G. Ecker, terzelfdertijd gemachtigde-generaal van de Colombiaansche Mutualiteits-Maatschappij **Todos Para Todos** en van de Mutualiteits-Hypotheekbank van Bucaramanga, Colombia, is, die elk een kapitaal van $ **500,000 Goud** heeft, vertegenwoordigt het ook die twee ondernemingen, zich dientengevolge eveneens belastend met de verrichtingen, die ten deele hare voornaamste zaken onderscheidenlijk uitmaken, nl. :

f. de aanneming van verzekeringen op het leven, en
g. den verkoop van effecten.

Curacao, 1 October 1919.